

I - U V O D

Izveštaj o radu Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za 2012. godinu rađen je sukladno članku 12. i 17. Zakona o posredovanju u upošljavanju i socijalnoj sigurnosti neuposlenih osoba i članku 8. Statuta Službe.

Izveštaj je namijenjen članovima Upravnog vijeća Službe koji ga razmatraju i usvajaju, a po usvajanju i Federalnom zavodu za zapošljavanje.

Sa osnovnim sadržajem izvještaja upoznat će se Županijska vlada, odnosno odgovarajuća ministarstva. To se odnosi i na sva općinska vijeća gdje djeluju podružnice Službe.

Podaci, rezultati i presjek stanja u oblasti zaposlenosti i zapošljavanja poslužit će i drugim tijelima i institucijama koje izravno ili neizravno utječu ili prate pojave i tendencije u ovom području.

Pri izradi izvještaja korišteni su vlastiti podaci središnjeg ureda Službe i njenih podružnica po općinama, podaci odjela gospodarstva općinskih vijeća, podaci Porezne uprave Federacije BiH, zvanični statistički podaci, te podaci tijela i službi koja egzistiraju na ovom području.

U ovom izvještaju aktivnost Službe prezentirana je po osnovnim ustanovljenim funkcijama, objedinjenih po sektorima.

II - OPĆE NAPOMENE

Služba za zapošljavanje HNŽ-HNK registrirana je kod nadležnog suda kao javna ustanova, čiji su poslovi od posebnog društvenog interesa. Ti poslovi su utvrđeni Zakonom o posredovanju u upošljavanju i socijalnoj sigurnosti neuposlenih osoba, Odlukom o osnivanju Službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanske županije, te Statutom Službe.

Njihov sadržaj poglavito se odnosi na: vođenje evidencije na području zaposlenosti i zapošljavanja, informiranje nezaposlenih i drugih osoba o mogućnosti zapošljavanja, posredovanje u zapošljavanju, rješavanje prava temeljem nezaposlenosti, posredovanje u zapošljavanju u inozemstvu i zapošljavanje stranaca, provođenje međunarodnih konvencija i međunarodnih sporazuma u području zapošljavanja, organiziranje profesionalne orijentacije i stručnog osposobljavanja nezaposlenih osoba; praćenje demografskih kretanja na ovom području, te donošenje programa i planova za ostvarivanje utvrđene politike zapošljavanja, suradnju sa obrazovnim ustanovama radi usklađivanja obrazovnih programa sa kadrovskim potrebama poslodavaca.

Donošenjem zakona o posredovanju u upošljavanju i socijalnoj sigurnosti neuposlenih osoba došlo je do preustroja ranijih službi zapošljavanja u Federaciji BiH, te su formirane županijske-kantonalne službe za zapošljavanje i Federalni zavod za zapošljavanje.

Služba za zapošljavanje u našoj županiji formalno je utemeljena donošenjem Odluke o osnivanju Službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanske županije-kantona broj: 02-01-VI-036/02 od 28.03.2002. godine («Službene novine HNŽ/HNK broj 2/02) ali je praktično s radom počela 1. srpnja 2003. godine.

Služba djeluje na području sljedećih općina: Čapljina, Čitluk, Jablanica, Konjic, Neum, Prozor-Rama, Ravno i Stolac gdje ima svoje organizacijske dijelove: podružnice – biroe, te na području grada Mostara kroz dva odjeljenja.

1. Zaposlenost

Prema prikupljenim podacima na području koje pokriva Služba za zapošljavanje HNŽ-HNK koncem 2012. godine djeluje: 267 državnih poduzeća i ustanova, 3.051 privatnih poduzeća i agencija, te 3.056 samostalnih poreskih obveznika (samostalne obrtničke, trgovačke i ugostiteljske radnje, samostalni prijevoznici)

koji ukupno upošljavaju i radno angažiraju 47.608 radnika.*

Ovi podaci su dobiveni od Porezne uprave Federacije BiH.

Prema podacima Statističkog zavoda Federacije BiH koncem rujna 2012. godine na području županije je bilo zaposleno 45.379 radnika.

*

TABELA 2. – Zaposlenost koncem 2012. godine

Razlika se javlja: iz metodoloških razloga, preregistriranja, vremenske nepodudarnosti, aktiviranja i gašenja pojedinih subjekata i trenutnog stanja njihove aktivnosti (prijavljivanje na MIO, a ne izvršena uplata doprinosa te nemogućnosti odjavljivanja). Neusuglašenost podataka ipak nije toliko velika da se ne bi mogla dobiti orijentacijska slika stanja gospodarske strukture i njene potencijalne mogućnosti u zapošljavanju. Ova razlika bi se vjerojatno mogla nazvati i siva ekonomija – nezaposlenost jer su radnici formalno prijavljeni, a ne ostvaruju naknade i doprinose.

U odnosu na prosječnu zaposlenost u 2011. godini (44.167 – Statistički zavod F BiH) u 2012. godini došlo je do rasta uposlenih za 2,7% ili za 1.212 djelatnika.

Istodobno je procijenjeno da ima 369 radnika za čijim radom je prestala potreba - radnika na "čekanju" ili radnika koji se povremeno pozivaju na posao. Broj iskazanih ovih radnika je neznatno ispod prošle godine.

Prema procjenama koje su prikupljane u podružnicama Službe, na "crno", u neformalnom radu, angažirano je 3.375 radnika, tj. 7,4% ukupnog broja uposlenika.

Procjena je da 1/5 od ukupno zaposlenih radi na "crno". I pored pojačane aktivnosti inspekcijskih organa pogotovo u ovoj godini udio je značajan.

Prema procjeni broja prisutnog stanovništva Federalnog zavoda za statistiku na dan 30.06.2012. na području HNŽ/HNK bilo je 224.652 stanovnika. Do 14 godina starosti bilo je 35.973, od 15 – 64 godine 150.334 i preko 65 godina 38.345 stanovnika.

Uposlenih ima (IX 2012.) 45.379 – stopa zaposlenosti 30,3 % (za 0,8% više nego prošle godine). Nezaposlenih (31.12.2012.) 31.363 – stopa 40,9 % (više za

0,5% nego prošle godine), dok je u Federaciji u odnosu na prošlu godinu stopa zaposlenosti manja za 0,5%, a stopa nezaposlenosti je povećana za 1,2%.

Na području županije 1991. prosječan broj zaposlenih iznosio je 66.104, a od toga je u privredi radilo 56.179, a u neprivredi 9.925, dok je u IX mjesecu 2012. u privredi radilo 25.753, a u neprivredi 19.627. Iz ovih podataka je vidljiv dostignuti stupanj razvoja u odnosu na prijeratno stanje, te same promjene u strukturu uposlenosti. Udio uposlenih sa područja ove županije u ukupnoj zaposlenosti Federacije je 10,4% tj. više za 0,4% nego prethodne godine, dok je udio uposlenih od 8,1% ostao je na razini prošle godine. Udio radno aktivnog stanovništva iznosi 9,4%. Iz priloženih tablica ta kretanja su vidljivija za karakteristične godine.

*

TABELA 1. – Procjena ukupnog broja prisutnog stanovništva po starosti, spolu i općinama

**

TABELA 3. – Stope zaposlenosti i nezaposlenosti u HNŽ/K koncem 2012. godine

**Prosječna broj zaposlenih radnika (godišnji prosjek)
u Hercegovačko-neretvanskoj županiji**

OPIS	BROJ ZAPOSLENIH RADNIKA (godišnji prosjek)						
	1991.	2001.	2008.	2009.	2010.	2011.	IX 2012.
Federacija BiH	631.020	407.199	430.745	426.556	438.949	440.747	437.856
UKUPNO HNŽ	66.104	45.397	42.531	42.018	44.041	44.167	45.379
Od toga: Privreda	56.179	28.933	25.521	24.455	25.417	25.264	25.753
Neprivreda	9.925	26.591	17.010	17.563	18.624	18.903	19.627

Broj zaposlenih radnika po općinama

Općina	Broj zaposlenih						
	Prosjek 2009.	Prosjek 2010.	Prosjek 2011.	IX 2012.	INDEX		
					IX 2012. Prosjek 2009.	IX 2012. Prosjek 2010.	IX 2012. Prosjek 2011.
UKUPNO HNŽ/K	42.018	44.041	44.167	45.379	105,1	100,3	102,7
Čapljina	3.274	3.328	3.329	3.412	101,7	100,0	102,5
Čitluk	3.525	4.272	4.344	4.362	123,2	101,7	100,4
Jablanica	1.999	1.928	1.608	1.593	80,4	83,4	99,1
Konjic	4.078	4.150	4.249	4.472	104,2	102,4	105,2
Mostar	25.910	27.080	27.322	28.236	105,4	100,9	103,3
Neum	966	961	955	960	98,9	99,4	100,5
Prozor-Rama	1.325	1.360	1.387	1.370	104,7	102,0	98,8
Ravno	53	54	69	78	130,2	127,8	113,0
Stolac	888	908	904	896	101,8	99,6	99,1

*

Promatrajući tabelu zaposlenost po djelatnostima (2009. – 2012.) ukupna uposlenost raste na 108%. Zapaža se da i dalje broj uposlenih u privredi sporije raste od neprivrede (poslovanje nekretninama 164,2%, građevinarstvo 124,7%, zdravstvena i socijalna skrb 115,4%, trgovina 111,7 %, javna uprava i obrana 104,8%, obrazovanje 104,6%, prerađivačka industrija 104,6%, opskrba električnom energijom, plinom i vodom 103,8%, finansijsko poslovanje 102,9 dok rudarstvo bilježi pad zaposlenosti za 17,5%, ugostiteljstvo za 8,5%, poljoprivreda, lov i šumarstvo za 6,2%, prijevoz, skladištenje i veze za 6%, i ostale javne, društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti za 3,5%, itd.

*

TABELA 4. – Zaposlenost po djelatnostima u HNŽ/K

Tijekom 2012. pojačan je inspekcijski nadzor u ovoj oblasti. U našoj županiji izvršena je 1.365 kontrola i zatekli su 254 radnika angažiranih suprotno zakonu – rad na crno. Djelovanjem inspekcije 241 radnik je zasnovao radni odnos, a u ostalim slučajevima je pokrenut prekršajni postupak. Djelatnosti u kojima je zabilježen najveći broj neprijavljenih radnika su tradicionalno ugostiteljstvo, trgovina i graditeljstvo. Broj izvršenih kontrola i broj zatečenih radnika „na crno“ u ovoj godini je za 37% više nego prošle godine. Recimo da su inspekcije rada dužne dostavljati rješenja o zatečenim radnicima koji rade na crno Službi za zapošljavanje, no one to ne čine. Županijsko povjerenstvo za primjenu članka 143 Zakona o radu do sada je riješilo 3442 zaštite uposlenika čiji radno pravni status još uvijek nije riješen.

2. Kontakti

U 2012. godini nastavljena je ranije uspostavljena suradnja sa međunarodnim organizacijama i institucijama u cilju razmjenjivanja iskustava u radu, sagledavanja problema, izrade programa i strategija vezanih za problematiku uposlenosti, upošljavanja i neuposlenosti kao i izradi konkretnih programa upošljavanja i metoda njihove realizacije.

Pored kontakata na razini Središnjeg ureda Službe, predstavnici međunarodnih organizacija, te domaći zvaničnici su u više navrata posjećivali i organizacijske jedinice Službe, po općinama radi uvida u njihov rad, razmjene informacija i podataka, te sagledavanja poteškoća sa kojima se susreću, kadrovskoj ekipiranosti i tehničkoj opremljenosti.

Voditelj ureda Republike Turske u Jablanici, koji pomaže školama i ustanovama u nabavci opreme i drugih sredstava posjetio je podružnicu Prozor-Rama i interesirao se o rezultatima dosadašnje pomoći i potrebama za naredne. U ovoj godini nastavljena je suradnja općine Prozor-Rama i Fonda otvoreno društvo na realizaciji MILP – radno intenzivni projekti u koji je bilo uključeno 80 nezaposlenih osoba. Njemačko nevladina organizacija „HELP“ je na području općine Jablanica implementirala projekat “Smanjenje siromaštva kroz podršku lokalnom ekonomskom razvoju i ekonomskom osnaživanju u BiH“. Projektom su podržane djelatnosti koje rezultiraju odgovarajućim mjesečnim prihodom, a u Jablanici je podržano 35 djelatnosti (biznisa) iz poljoprivrede, stočarstvo, zanatstvo, pčelarstvo, vinogradarstvo, uzgoj koka i gljivarstvo.

Općina je sudionik i sufinancijer ovog projekta. U narednom razdoblju ova organizacija će podržati i financirati organsku certifikaciju 10 poljoprivrednih proizvođača.

Po naravi poslova najbogatija suradnja je ostvarena sa Federalnim zavodom za zapošljavanje, što nalaže sam način organiziranja ove oblasti u Federaciji Bosne i Hercegovine, subordinacija i koordinacija u provođenju utvrđene politike, provedbi zakona i podzakonskih akta, potreba usuglašavanja metoda i postupaka u radu, te suradnja i kontakti sa drugim službama za zapošljavanje i ustanovama

na razini Federacije BiH. Također, je održano mnogo sastanaka odgovarajućih stručnih radnika ovih institucija, obavljeno niz sudjelovanja u radnim skupinama, te održavana gotovo kontinuirana komunikacija u izvršavanju zajedničkih konkretnih aktivnosti.

Tijekom godine održano je niz zajedničkih sastanaka rukovodstva – rukovoditelja službi za zapošljavanje sa rukovodstvom Federalnog zavoda za zapošljavanje. Ističemo neke teme o kojima se razgovaralo, donosili konkretni zaključci i utvrđivale mjere za njihovo provođenje.

Na Bjelašnici je dana 18.04.2012. godine održan sastanak ravnatelja županijskih službi za zapošljavanje i ravnatelja Federalnog zavoda za zapošljavanje. Nakon početne rasprave zaključeno je da sve županijske službe za zapošljavanje dostave svoje prijedloge za izmjenu svih zakonskih propisa u oblasti zapošljavanja do 09.05.2012. godine, kako bi se mogao sačiniti jedan cjelovit materijal koji bi poslužio kao temelj za daljnju raspravu o izmjeni Zakona o posredovanju u upošljavanju i socijalnoj sigurnosti neuposlenih osoba u Federaciji Bosne i Hercegovine, što je naša Služba i učinila. Na sastanku se raspravljalo i o osiguravanju nedostajućih sredstava za materijalno-socijalnu sigurnost neuposlenih osoba – prisutni ravnatelji su pozvani da blagovremeno (hitno) dostave obračune za prvi kvartal (sa odlukama upravnih vijeća o usvajanju) da bi se mogla na vrijeme pripremiti dokumentacija za pribavljanje suglasnosti od resornog ministarstva za transfer nedostajućih sredstava za materijalno-socijalnu sigurnost onim županijskim službama kojima to bude potrebno, a sukladno s Zakonom i Odlukom o raspodjeli sredstava Federalnog zavoda.

Predstavljen je i Program rada Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2012. godinu, te je tvrtka „Ocean“ d.o.o Travnik prezentirala Informacioni sustav financijskog upravljanja – ISFU, za podršku trezorskom poslovanju u izvanbudžetskim fondovima. Također, predstavljeni su rezultati rada CISO centara, te je sugerirano je da sve županijske službe za zapošljavanje dostave svoje mišljenje u vezi budućnosti CISO, mogu li u okviru sistematizacije biti integrirani u Službu, može li ih Služba samostalno sufinancirati i u kojem obimu očekuju podršku Federalnog zavoda.

Dana 24.7.2012. godine, naša Služba je bila domaćin redovnom sastanku ravnatelja županijskih službi za zapošljavanje i Federalnog zavoda za zapošljavanje. Na sastanku su razmatrane tri teme:

- Prezentacija i dogovor o implementaciji Programa sufinanciranja zapošljavanja „Prilika za sve“, te informiranje o Programu sufinanciranja samozapošljavanja mladih osoba „Omladinsko poduzetništvo“, Programu zapošljavanja povratnika u 2012. godini i pilot projektu „Sustav integriranih centara za inkubirani razvoj i konzalting“,
- Razmatranje stanja i obveza koje proističu iz sudskih postupaka u vezi sa isplatom razlike novčanih naknada razvojačenim braniteljima,
- Nedostajuća financijska sredstva u županijskim službama za zapošljavanje.
- Kod izrade Programa „Prilika za sve“ namjera je bila da se dobije jedan transparentan pristup ovom programu, bez intervencija. Procedura bi krenula objavom Javnog poziva, koji bi bio objavljen na web stranici Zavoda i to je jedino mjesto apliciranja na ovaj program. Izrečene su primjedbe koje ukazuju

na dosta složen način apliciranja i dugotrajan proces obrade zahtjeva, što bi moglo utjecati na interes poslodavaca.

U nastavku je zaključeno da o problemu isplata razlika novčanih naknada razvojačenim braniteljima ravnatelj Federalnog zavoda za zapošljavanje obavi razgovor sa ministrom za pitanja branitelja i premijerom Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, radi iznalaženja rješenja ovog problema i pribavljanja odgovarajućeg mišljenja Ministarstva i Zaključka Vlade Federacije Bosne i Hercegovine.

Potrebno je da službe u sudskim postupcima ulažu prigovor o neosnovanosti potraživanja te prigovor zastare.

Na slijedećem sastanku, održanom u Sarajevu 05.09.2012. godine, potpisan je Aneks na Sporazum o realizaciji projekta SSNESP, kojim je u periodu 2010-2014. godine dostignuta razina fleksibilnosti u okviru ciljnih skupina, pa su pored osoba sa onesposobljenjem i razvojačenih branitelja, u realizaciju Projekta uključene i neuposlene osobe koje spadaju u ugrožene kategorije registrirane na evidenciji nezaposlenih osoba u FBiH, koje su teško zapošljive, i to: osobe nezaposlene duže od 12 mjeseci u kontinuitetu; osobe starosne dobi preko 40 godina, nezaposlene duže od 3 mjeseca u kontinuitetu; socijalno ugrožene osobe, korisnici prava na stalnu novčanu pomoć; bivši štićenici domova za nezbrinutu djecu, starosne dobi do 30 godina; žrtve nasilja, osobe sa statusom člana domaćinstva u kome ni jedan član nije uposlen; osobe sa statusom samohranog roditelja, staratelja, hranitelja, i osobe sa statusom roditelja djeteta s posebnim potrebama.

Također, prisutni su informirani da je na Program sufinanciranja upošljavanja „Prilika za sve“ apliciralo 628 poslodavaca, od čega je 507 aplikacija koje se nalaze na preliminarnoj rang listi i 121 aplikacija koja ne zadovoljava kriterije. Promatrano po županijama, u Unsko-sanskoj, Tuzlanskoj, Zeničko-dobojskoj, Srednjobosanskoj i Sarajevskoj će biti utrošena predviđena sredstva za realizaciju ovog programa, a u Posavskoj, Bosansko-podrinjskoj, Hercegovačko-neretvanskoj, Zapadnohercegovačkoj i Livanjskoj županiji nije bilo dovoljno aplikacija, što je pokazalo opravdanost primjedbi izrečenih na Program koje su iznesene na sastanku u Mostaru.

Direktor Zavoda je informirao prisutne da je sačinjena Informacija o aktivnostima u svezi s usklađivanjem novčanih naknada razvojačenim braniteljima i pokrenutim sudskim postupcima koju je razmatralo Upravno vijeće Zavoda, na sjednici održanoj 23.8.2012. godine. Informacija je dostavljena premijeru Federacije BiH i nadležnim ministarstvima, a prijedlog je da Parlament Federacije Bosne i Hercegovine donese tumačenje prestanka Zakona o pravima razvojačenih branitelja i članova njihovih obitelji i to bi imalo snagu zakona, te bi se na taj način zaustavili svi sudski postupci. Prognoze su da bi se to sve moglo pripremiti i da bi Parlament Federacije Bosne i Hercegovine mogao dati tumačenje u drugoj polovini listopada.

Na sastanku u Tuzli, održanom u listopadu 2012, ravnatelji su upoznati sa tijekom implementacije programa „Prilika za sve“, te im je predstavljen Program sufinanciranja upošljavanja mladih osoba bez radnog iskustva, za koji su predviđena sredstva u iznosu od 4 miliona KM, te je rečeno da bi Programom

trebalo biti obuhvaćeno oko 1.000 mladih osoba, 500 sa VSS i 500 sa SSS. Distribucija sredstava bi išla po županijama, kao i za Program sufinansiranja upošljavanja „Prilika za sve“.

Uzevši u obzir određene sugestije koje su dali ravnatelji županijskih službi za zapošljavanje, na sastanku u Grudama 20.11.2012. godine je istaknuto da je Program jačanja konkurentnosti na tržištu rada pretrpio bitne izmjene. Pažljivo su razmotrene sve primjedbe i prijedlozi koji su izrečeni na sastanku u Tuzli, a uvažene su i sugestije iz Izvještaja revizije učinka „Upravljanje Programom upošljavanja mladih“ koji je proveo Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine. Istaknuto je da je na posljednjem sastanku u Tuzli najavljena mogućnost novog koncepta implementacije Programa jačanja konkurentnosti na tržištu rada, gdje dolazi do izražaja aktivno traženje posla osoba iz ciljne skupine. Programom su sukladno s sugestijama revizije učinaka učinjena poboljšanja kod definiranja cilja Programa, ciljne skupine i poticajne mjere, postupka realizacije Programa, te indikatora za nadgledanje i ocjenu uspješnosti efekata Programa. Pored Prijave na Javni poziv, novi dokument je Inicijativa za stjecanje prvog radnog iskustva, kojim je dio odgovornosti stavljen na one koji aktivno traže posao, a to su neuposlene mlade osobe. Sporazum o realizaciji i financiranju ovog Programa potpisan je 03.12.2012. godine.

Što se tiče poduzetih aktivnosti u svezi sa zahtjevima razvojačenih branitelja za usklađivanje novčanih naknada, direktor Federalnog zavoda za zapošljavanje je istakao da je o ovom problemu dosta dugo razgovarano od sastanka u Mostaru, a nakon toga su održani sastanci sa predstavnicima Federalnog ministarstva za pitanja branitelja, resornog ministarstva i Vlade Federacije Bosne i Hercegovine. Zavod je poduzeo sve mjere kako je to dogovoreno na ranijim sastancima i na prijedlog Zavoda održan je sastanak u Vladi Federacije Bosne i Hercegovine, sa premijerom Nerminom Nikšićem, a kojem su prisustvovali ministar za pitanja branitelja Federacije Bosne i Hercegovine, direktor Ureda za zakonodavstvo Vlade Federacije Bosne i Hercegovine i predstavnici Zavoda. Nakon održanog sastanka Ministarstvo za pitanja branitelja je dalo Mišljenje i uputilo ga Vladi Federacije Bosne i Hercegovine, koja će se o istom očitovati. Potom su prisutni upoznati sa predmetnim Mišljenjem. Daljnje aktivnosti vezane za sudske postupke potrebno je da budu jednoobrazne u svim županijskim službama i usmjerene u pravcu ulaganja prigovara u eventualno pokrenutim sudskim postupcima u kojim će se isticati neosnovanost zahtjeva za usklađivanje novčane naknade, a što potvrđuje i predmetno Mišljenje.

Zadnji sastanak ravnatelja županijskih službi za zapošljavanje i Federalnog zavoda za zapošljavanje u 2012. godini, održan je 14. prosinca u prostorijama Službe za zapošljavanje Kantona Sarajevo. Sastanak je organiziran s ciljem da se postigne zajednički dogovor o realizaciji programa aktivne politike upošljavanja u 2013. godini, a sukladno s sredstvima predviđenim Financijskim planom Zavoda za 2013. godinu, te na temelju realizacije programa upošljavanja u 2012 godini. Direktor Federalnog zavoda za zapošljavanje je podsjetio prisutne da je u tom cilju prije organiziran sastanak stručnih suradnika koji rade na realizaciji aktivnih mjera upošljavanja u javnim službama za upošljavanje, a na sastanku se razgovaralo o realizaciji Programa sufinansiranja upošljavanja

„Prilika za sve“ i Programa jačanja konkurentnosti na tržištu rada – prvo radno iskustvo, a u cilju poboljšanja ova dva programa. Pored ova dva programa u 2012. godini je realiziran i Program omladinsko poduzetništvo, a i isti će biti realiziran i u 2013. godini. Jedan od prioriteta u sljedećoj godini je Projekt Jedinštenog informacionog sustava u Zavodu i javnim službama za upošljavanje, i o tome će biti rasprave u narednoj godini. Planirano je da se javnim službama dostavi Nacrt realizacije Projekta Jedinštenog informacijskog sustava, kako bi službe mogle dati svoje sugestije za što uspješniju realizaciju ovog projekta. Što se tiče nedostajućih sredstava za materijalno-socijalnu sigurnost neuposlenih osoba, u 2013. godini su planirana na razini sredstava u 2012. godini, iz razloga što se još uvijek se ne zna kakva će biti reakcija sudova na Mišljenje Vlade Federacije Bosne i Hercegovine vezano za potraživanja za usklađivanje novčanih naknada razvojačenim braniteljima.

Početkom veljače u Fojnici, u organizaciji Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, održan je okrugli stol na temu „Uspostava funkcionalnog i održivog sustava implementacije sporazuma o readmisiji“. Sudionici su upoznati sa provedenim i tekućim aktivnostima na uspostavi održivog sustava implementacije sporazuma o readmisiji. Dogovoreno je da Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH treba organizirati tematske radionice po pojedinim segmentiranim aktivnostima i nadležnostima na entitetskom, županijskom i općinskom nivou, te da će raditi na pripremi odgovarajućih projekata koji će omogućiti jačanje kapaciteta iz predmetne oblasti, sa posebnim naglaskom na programe i projekte edukacije.

I ove godine je Hrvatski zavod za zapošljavanje - Područna služba Dubrovnik organizirala Sajam poslova Dubrovačko-neretvanske županije. U okviru sajma organiziran je i okrugli stol na temu „Žene na tržištu rada“, i tom prigodom se, kao predstavnica uspješnog poslodavca sa prostora naše županije, vlasnica Agencije "Matal" iz Međugorja. Sajam se održao u Dubrovniku, 08.03.2012. godine.

Ured za upošljavanje Republike Mađarske je koncem ožujka organizirao konferenciju pod nazivom „Upošljavanje invalida rada – Zakonska regulativa i projekti upošljavanja“. Konferencija je dio aktivnosti koje se provode u okviru implementacije Projekta „Razvoj službi za upošljavanje kao dio integriranog radnog i socijalnog sustava“ Pod-projekt TAMOP 1.3.1. „Podrška međunarodnoj suradnji pograničnih regija“. Održala se u Harkanju, Republika Mađarska, a službeni domaćin bila je Nacionalna služba za zapošljavanje Republike Srbije. Naša Služba je aktivno učestvovala u konferenciji, te smo održali i prezentaciju na temu „Profesionalna rehabilitacija i upošljavanje invalida u Hercegovačko-neretvanskoj županiji“. Uspostavljeni su i kontakti, te je dogovorena daljnja suradnja iz ove oblasti.

U Goraždu je koncem travnja prezentiran uspješan program aktivne politike upošljavanja, koji je provela Služba za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog kantona, u suradnji sa Federalnim zavodom za zapošljavanje, Vladom BPK, Općinom Goražde i tvrtkom „Prevent“. Program je uključio predstavnike javnih

vlasti, privatnog sektora i obrazovnog sustava, te je uz veoma efikasno korištenje sredstava za aktivne mjere postigao rekordne rezultate.

U ovom izvještajnom razdoblju predstavnici Službe posjetili su i dva sajma upošljavanja, i to u Tuzli (15.06.2012.) i Vitezu (21.06.2012.). U oba slučaja su u okviru sajmova održavali i okrugli stolovi, čije su se teme ticale uloga službi za upošljavanje na tržištu rada u županijama održavanja sajmova.

III – POSREDOVANJE U UPOŠLJAVANJU

1. Upošljavanje

Tijekom 2012. poslodavci su Službi temeljem formalnih prijava iskazali potrebe za 330 radnika radi posredovanja^{*}. Traženi broj radnika po prijavama je za 14,3% manji nego prošle godine. Stječe se dojam da poslodavci traže posredovanje u upošljavanju od Službe samo u prigodama kada na drugi način ne mogu doći do radnika. Ovakvom stanju je doprinijela i zakonska odredba da poslodavci nisu dužni dostavljati Službi za zapošljavanje prijave slobodnih radnih mjesta kako je to ranije bilo propisano. Služba je prikupila i objavila 179 oglasa i natječaja slobodnih radnih mjesta za 915 radnika i po njima posredovala.

Promatrano po stupnju stručnog obrazovanja struktura traženih radnika od Službe izgleda ovako:

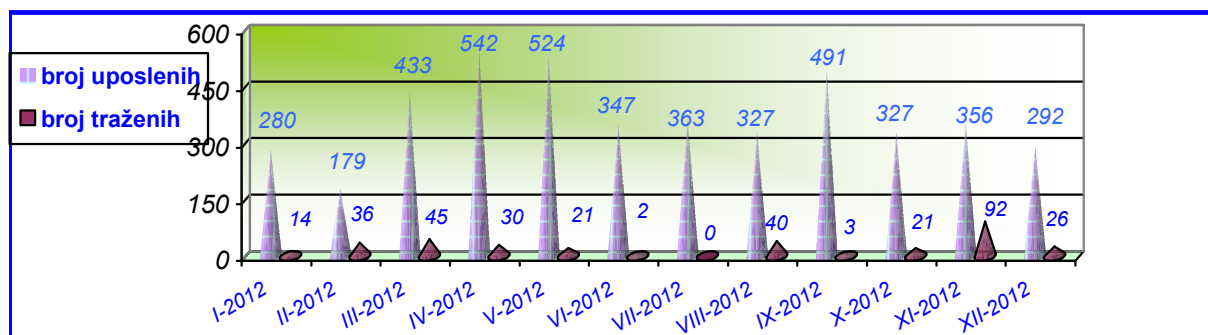
Podružnica	Broj traženih radnika	PO STUPNJU STRUČNOG OBRAZOVANJA									
		1	2	3	4	5	6 ₁	6 ₂	7 ₁	7 ₂	8
Čapljina	11	1	0	0	2	1	0	0	7	0	0
Čitluk	63	11	2	13	6	0	7	0	23	1	0
Jablanica	30	0	0	30	0	0	0	0	0	0	0
Konjic	66	2	0	36	18	0	0	0	10	0	0
Mostar	100	2	0	39	14	0	1	0	42	0	2
Neum	13	0	0	3	0	0	0	0	10	0	0
Prozor-Rama	18	1	0	11	4	0	0	1	1	0	0
Ravno	29	0	0	1	0	0	20	2	6	0	0
Stolac	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	330	17	2	133	44	1	28	3	99	1	2

*

TABELA 5. – Pregled prijavljenih potreba za radnicima u 2012. po općinama

Tijekom 2012. godine zaposlilo se 4.460^{**} osoba sa evidencije.

U odnosu na 2011. godinu to je manje za 4 % ili manje za 185 uposlenih osoba.

Kretanje broja iskazanih potreba i ukupno uposlenih osoba po mjesecima

Struktura uposlenih po stupnju stručnog obrazovanja izgleda ovako:

PODRUŽNICA	UKUPNO	OD TOGA ŽENA	STUPANJ STRUČNOG OBRAZOVANJA										
			1	2	3	4	5	6 ₁	6 ₂	7 ₁	7 ₂	8	
			Čapljina	377	229	32	0	110	116	5	28	8	61
Čitluk	359	210	10	0	145	104	0	16	4	51	28	1	
Jablanica	224	80	22	0	84	62	3	6	1	43	3	0	
Konjic	566	249	97	1	201	170	1	15	2	77	2	0	
Mostar	2371	1316	103	10	638	846	6	117	51	495	105	0	
Neum	79	42	11	0	32	23	0	3	0	2	8	0	
Prozor-Rama	282	170	35	2	111	78	3	14	4	22	13	0	
Ravno	2	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	
Stolac	200	132	20	0	60	55	0	11	3	43	8	0	
Ukupno	4460	2428	330	13	1382	1455	18	210	73	795	184	1	

U strukturi novouposlenih žena je 2.428 ili 54,4 %.

**

TABELA 6. – Pregled broja osoba koje su se uposile sa evidencije u 2012. godini

Tijekom izvještajne godine poslodavci su Službi dostavili 5.000 prijava o prestanku radnog odnosa, što je u odnosu na prošlu godinu više za 9,5%.

2.533 prijave odnose se na žene ili 50,1%.

Pregled prestanak radnog odnosa po općinama izgleda ovako:

PODRUŽNICA	UKUPNO	ŽENA	STUPANJ STRUČNOG OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	6 ₁	6 ₂	7 ₁	7 ₂	8
Čapljina	472	255	62	1	155	145	7	25	5	58	13	1
Čitluk	456	262	32	0	179	157	0	15	4	49	19	1
Jablanica	295	90	30	5	117	104	3	4	2	30	0	0
Konjic	567	260	133	0	201	149	1	12	3	65	3	0
Mostar	2585	1336	237	18	780	952	3	116	26	398	55	0
Neum	107	60	18	0	53	23	0	5	2	5	1	0
Prozor-Rama	255	106	55	2	99	60	1	10	0	22	6	0
Ravno	3	2	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0
Stolac	260	162	47	2	86	76	1	1	1	31	6	0
Ukupno	5000	2533	615	28	1670	1667	16	197	43	659	103	2

Održavani su redoviti kontakti sa podružnicama u cilju međumjesnog posredovanja na zahtjeve poslodavaca koji svoje zahtjeve za radnom snagom ne mogu zadovoljiti na području podružnice na kojoj obavljaju svoju djelatnost. Služba je po takvim zahtjevima davala razne podatke, preglede neuposlenih osoba za različita zanimanja kao i druge informacije potrebne za zadovoljenje potreba poslodavca za radnom snagom.

U okviru međudržavnog posredovanja, Služba održava redovite kontakte i razmjenjuje informacije sa Agencijom za rad i upošljavanje BiH u vezi upošljavanja u inozemstvu.

Zbog ekonomske recesije i teškog stanja u oblasti upošljavanja u zemlji i okruženju, u ovom razdoblju nije bilo posredovanja Agencije za upošljavanje u inozemstvu.

U tijeku je aktivnost na postizanju dogovora između Agencije i Savezne agencije za rad SR Njemačke o posredovanju u upošljavanju radnika medicinske struke na ograničeni vremenski period u Njemačkoj. Konkretni dogovor još nije postignut.

U izravnim kontaktima Službe i Adriatic Luxury hotels iz Dubrovnika uspostavljena je suradnja u zapošljavanju sezonskih radnika na poslovima konobara, kuhara, sobarica, čistačica i sl.

Na zahtjev ovih poslodavaca, Služba je organizirala i pozvala neuposlene zainteresirane osobe sa kojima su obavljani razgovori i intervjui.

Osim ovoga dosta stranih poslodavaca, pogotovo iz Republike Hrvatske od pograničnih općina Neum, Stolac i Prozor-Rama traže radnike uposlene u ugostiteljstvu i građevinarstvu. Međutim povratnih informacija koliko se njih uposli nema. Prema procjenama na takav način radi oko 500 ljudi.

U cilju praćenja odobrenih sredstava za sufinanciranje upošljavanja, podružnice – biroi su redovno dostavljali izvještaje o poštivanju preuzetih obveza na temelju odobrenih sredstava, na temelju kojih su poduzimane daljnje radnje predviđene ugovorom.

Redovito su dostavljani razni podaci nadležnim institucijama županija, općina kao i međunarodnim organizacijama koje se bave problematikom zapošljavanja.

2. Aktivne mjere u zapošljavanju

U prvom polugodištu tekuće godine, Služba je radila na praćenju i kontroli zaključenih ugovora sa korisnicima sredstava po javnim pozivima iz 2011. godine, te dostavi izvještaja raznim institucijama o realiziranim programima tržišta rada iz ranijeg razdoblja. Završene su i aktivnosti na zaključenju ugovora sa poslodavcima koji su zbog raznih okolnosti preneseni u 2012. godinu.

Provođenje aktivnih mjera u zapošljavanju u 2012. godini se ne provodi sukladno s usvojenim Programom rada Službe za 2012. godinu. Ovim programom se obuhvaćaju mjere i aktivnosti na realizaciji programa tržišta rada sukladno s Zakonom o posredovanju u upošljavanju, Strategijom upošljavanja u FBiH 2009-2013 i Akcionim planom upošljavanja u FBiH za razdoblje 2010-2013 godine.

Prioritetni ciljevi u Strategiji i Akcionom planu su smanjenje dugoročno neuposlenih i drugih teško zapošljivih osoba, odnosno povećanje uposlenosti ovih kategorija nezaposlenih. Iako se očekivalo, još nema znakova prevladavanja recesije i globalne ekonomske krize, što utječe na pad ekonomskih aktivnosti i negativan utjecaj u oblasti upošljavanja.

Sve navedeno se odrazilo i na poslovanje Službe za zapošljavanje HNŽ/K, te su zbog manjih prihoda reducirane mjere aktivne politike upošljavanja.

Proces sufinanciranja upošljavanja je doveden u pitanje i zbog socijalnih davanja, posebno onih utvrđenih Zakonom o pravima razvojačenih branitelja i članova njihovih obitelji, koja, i nakon stavljanja van snage ovog Zakona, još opterećuju stabilno poslovanje Službe.

Temeljem navedenog, realizacija programskih aktivnosti je bila u izravnoj ovisnosti o raspoloživim financijskim sredstvima Službe, Federalnog zavoda za zapošljavanje i drugih izvora. U nedostatku vlastitih sredstava, u 2012. godini su

se provodili samo programi financiranja iz drugih izvora, i to: Projekt podrške mrežama za socijalnu sigurnost i upošljavanje (SSNESP), koji zajednički financiraju PIU SESER i Federalni zavod za zapošljavanje, i programi koje financira Federalni zavod za zapošljavanje, a provode ih županijske službe za upošljavanje.

U izvještajnom periodu, iz ovih izvora, realizirani su i još su u fazi realizacije tri programa, i to:

1. Projekt podrške mrežama za socijalnu sigurnost i upošljavanje (SSNESP) – iz sredstava ovog projekta u 2012. godini sufinancirano je:
 - Upošljavanje 132 neuposlene osobe kod poslodavaca (utrošena sredstva iznose 290.400,00 KM)
 - Samozapošljavanje 32 neuposlene osobe (utrošena sredstva iznose 70.400,00 KM)
 - Programima raznih obuka (prekvalifikacija, dokvalifikacija i stručna osposobljavanja) obuhvaćeno je 15 neuposlenih osoba (utrošena sredstva iznose 14.350,00 KM).

Ukupno utrošena sredstva po ovom programu iznose 375.150,00 KM, a učinak zapošljavanja je 164 novouposlene osobe, s tim što je još 15 osoba kroz programe dodatne obuke steklo nova znanja i vještine, te su time poboljšali svoj položaj na tržištu rada.

Realizacija ovog projekta će se nastaviti i u 2013. godini, jer je javni poziv otvoren do 30.06.2013. godine.

2. Program sufinanciranja zapošljavanja „Prilika za sve“

Na osnovi Sporazuma o realizaciji i financiranju ovog programa, potpisanog između Federalnog zavoda za zapošljavanje i županijskih službi za zapošljavanje u FBiH od 01.08.2012. godine, vrijednost ovog programa za HNŽ iznosi 762.425,00 KM, a sredstva je u potpunosti osigurao FZZ.

Javni poziv je objavljen 09.08.2012. godine od strane FZZ, a sve aktivnosti oko realizacije programa su obavile službe za zapošljavanje do konca 2012. godine.

Zbog sasvim novog pristupa u realizaciji programa (prijava poslodavaca elektronskim putem - aplikacijski formular) i nejasnoća u procedurama, interes poslodavaca za učešće u ovom programu je bilo nedovoljno, tako da je najveći dio sredstava (oko 60%) ostao neiskorišten.

Sve aktivnosti oko izbora poslodavaca i zaključenja ugovora sa korisnicima su završene i prema potvrđenoj listi od strane Službe i FZZ, utrošena sredstva iznose 298.569,00 KM, a efekt upošljavanja je 101 novouposlena osoba. Izvjesno je da će tijekom realizacije programa doći do određenih odstupanja i da će konačan broj uposlenih biti od 93-95 osoba.

Ostatak neutrošenih sredstava u iznosu od 463.856,00 KM je preusmjeren u novi program „Prvo radno iskustvo“.

3. Program jačanja konkurentnosti na tržištu rada – Prvo radno iskustvo

Ovaj program je realiziran u suradnji sa Federalnim zavodom za zapošljavanje, sa ciljem da se mladim neuposlenim osobama bez radnog iskustva omogući stručno osposobljavanje za rad u struci i stjecanje prvog radnog iskustva u zvanju/zanimanju za koje su se školovali, te na taj način ojača njihova konkurentnost na tržištu rada.

Za realizaciju Programa, sredstva za našu županiju iznose 521.905,00 KM, i osigurana su od strane FZZ-a, a namijenjena za sufinanciranje upošljavanja 63 neuposlene osobe sa visokom i višom stručnom spremom, i 63 osobe sa trećim i četvrtim stupnjem obrazovanja (ukupno 126 osoba).

Novina je što je programom predviđeno da se mladim osobama iz ciljane grupe omogućeno da učestvuju u njegovoj realizaciji kroz aktivno traženje posla kod poslodavaca, a koji kroz podnošenje prijave na javni poziv potvrđuju spremnost za učestvovanju u financiranju upošljavanja.

Javni poziv za učešće u programu je objavljen 05.12.2012. godine, i ostaje otvoren do potpisivanja ugovora u vrijednosti raspoloživih sredstava raspoređenih službama.

Interes za ovaj program je iznimno velik, te se u vrlo kratkom roku prijavilo znatno više poslodavaca od raspoloživih sredstava. U tijeku su aktivnosti Komisije za prihvata i vrednovanje zahtjeva i stručne službe u vrednovanju i odabiru korisnika, a konačan završetak posla očekujemo do polovice veljače 2013. godine.

4. Program sufinanciranja zapošljavanja „Omladinsko poduzetništvo“

Financijska sredstva za ovaj program, u iznosu od 77.000,00 KM, je osigurao Federalni zavod za zapošljavanje i realiziran je izravno preko njega, u četvrtom kvartalu 2012. godine. Osnovni cilj Programa je poticanje samozapošljavanja 11 mladih osoba za evidencije neuposlenih kod ove Službe, a namijenjen je za sufinanciranja troškova pokretanja i održavanja vlastite djelatnosti tijekom prve godine poslovanja.

Realizacija Programa je u fazi potpisivanja ugovora sa neuposlenim osobama, i po okončanju svih procedura, o rezultatima ćemo biti pismeno obaviješteni.

Na osnovu navedenog, Služba za zapošljavanje HNŽ/K je kroz realizirane programe u 2012. godini utrošila 659.369,00 KM, a efekt upošljavanja je 265 novouposlenih osoba sa evidencije neuposlenih Službe. Dodatno je kroz programe obuke 15 neuposlenih osoba steklo nova znanja i vještine, uz utrošena sredstva u iznosu od 14.353,00 KM, tako da ukupna utrošena sredstva za aktivne mjere u upošljavanju u 2012. godini iznose 673.722,00 KM.

Obzirom da se kasnilo sa realizacijom programa „Prvo radno iskustvo“ i „Omladinsko poduzetništvo“ (unatoč osiguranim sredstvima), efekti upošljavanja

su zadovoljavajući, pogotovo ako se uzme u obzir veoma teška ekonomska situacija u zemlji i trenutno stanje u našoj Službi.

4. Centar za informiranje, savjetovanje i obuku (CISO)

Kraj 2011.godine i početak 2012. godine bio je obilježen završetkom prvog i početkom drugog ciklusa ECDL obuka i obuka iz engleskog jezika. Ukupan broj korisnika koji su položili tečajeve je 103. Tečajevi su trajali u vremenskom razdoblju od dva mjeseca, odnosno osam tjedana. U tom razdoblju korisnici su stekli osnovna znanja iz informatike, te srednji stupanj znanja iz engleskog jezika. Partneri u izvođenju navedenih obuka su UNDP i BHM Zenica. Kraj obuke obilježen je svečanom dodjelom certifikata uspješnim polaznicima koja se održala u prostorijama Službe za zapošljavanje HNŽ/K Mostar.

Uz aktivnosti vezane za prikupljanje kandidata za obuke CISO centar je provodio svoje svakodnevne aktivnosti :

- Dnevno ažuriranje i objavljivanje oglasa iz dnevnih novina, časopisa i sa internet izvora, te njihovo prosljeđivanje u ostalih 9 podružnica Službe HNŽ/K elektronskim putem;
- Evidentiranje novih korisnika CISO-a (134)
- Izrada individualnog plana zapošljavanja za svakog klijenta – ukupno 107 individualnih planova zapošljavanja;
- Pomoć pri povezivanju klijenata sa potencijalnim poslodavcem;
- Identifikacija potreba za dokvalifikacijom i prekvalifikacijom neuposlenih osoba;
- Koordinacija aktivnosti sufinansiranja upošljavanja korisnika usluga CISO centra;
- Informiranje o mogućnostima stipendiranja u lokalnoj zajednici i šire;
- Informiranje o aktualnim programima aktivne politike.

Od dodatnih aktivnosti CISO centar je provodio sljedeće:

- Radionice „Pisanje životopisa„ i „Razgovor sa poslodavcem“ (po 134 korisnika)
- Izrada letaka za završne razrede srednjih škola;
- Masovno profesionalno informiranje u srednjim školama i
- Individualna profesionalna orijentacija i savjetovanje.

U ožujku 2012. godine djelatnice CISO centra sudjelovale su na Međunarodnoj konferenciji „MUN UWC“ u organizaciji Koledža ujedinjenog svijeta u Mostaru. Konferencija je trajala tri dana i prvenstveno je bila namijenjena učenicima srednjih škola. Tijekom tri dana Konferencije učesnici su prošli kroz rad u pet MUN odbora (Vijeće sigurnosti, Vijeće za ljudska prava, Vijeće za ekonomsko-društvena pitanja, Vijeće za zaštitu okoliša) raspravljali o nizu pitanja.

18. aprila 2012. godine CISO centar u Mostaru posjetili su predstavnici ureda UNV iz Sarajeva. U sklopu te posjete djelatnice CISO centra zajedno sa

navedenim gostima prisustvovala su Promociji programa Aktivni građani u OKC Abrašević u Mostaru. Tom prilikom uspješnim Motivatorima dodijeljeni su certifikati te najavljene odobrene akcije istih. Prisutnima se između ostalih obratio gradonačelnik Grada Mostara gospodin Ljubo Bešlić.

Tijekom svibnja 2012. godine održano je profesionalno informiranje učenika završnih razreda učenika 29 srednjih škola u Mostaru. Učenicima su tom prigodom pružene informacije o njihovim pravima i obvezama prema Službi za zapošljavanje nakon završene srednje škole, kao i svim uslugama CISO centra te informacije o trenutnom stanju na tržištu rada u BiH. Nakon profesionalnog informiranja 11 učenika je izrazilo potrebu za daljim testiranjem i savjetovanjem u okviru profesionalne orijentacije. Profesionalna orijentacija je uspješno obavljena i učenicima su pružene sve potrebne i korisne informacije uključujući informacije o mogućnostima studiranja u inozemstvu i stipendiranju.

07. svibnja 2012. godine djelatnice CISO centra su posjetile Career days na Sveučilištu u Mostaru u organizaciji AIESEC-a. Na taj način CISO centar je prikupio dodatne informacije o svim fakultetima u sklopu Sveučilišta u Mostaru. Ovim putem je Centar obogatio svoju knjižnicu potrebnim i korisnim informacijama za svoje korisnike.

Od 21. do 25. 05. 2012. godine djelatnice CISO centra su prisustvovala obuci CISO uposlenika na temu „Uvid u poglede i potrebe poslodavca tijekom procesa upošljavanja“. Osnovni cilj treninga bio je omogućiti CISO uposlenicima da steknu uvid u procese upošljavanja i druge procese u radu sektora za ljudske resurse u okviru velikih kompanija i da tako unaprijede svoje znanje iz ove oblasti te ga prenesu korisnicima CISO centra – mladim neuposlenim osobama. Po završetku obuke prisutnima su uručeni certifikati.

12. 05. 2012. godine u prostorijama Skupštine Grada Mostara održana je prezentacija Zakona o volontiranju čemu su djelatnice CISO centra prisustvovala i tom prilikom prisutnima predstavile usluge CISO-a.

13. 06. 2012. godine u zgradi Parlamentarne skupštine BiH održan je prvi Forum o upošljavanju mladih. Forum je organiziran u okviru Projekta upošljavanja mladih (YEP), a okupio je gotovo sve važne sudionike iz oblasti upošljavanja mladih s ciljem razmjene iskustava, međusobnog upoznavanja, zajedničke analize potreba u ovoj oblasti i koordinacije djelovanja. Forum je održan s ciljem uspostave učinkovitih politika i povećanja upošljavanja mladih. Ovom forumu prisustvovala je i djelatnica CISO centra te na taj način pridonijela stvaranju novih ideja o uslugama koje bi CISO centar u budućnosti mogao izvršavati.

U okviru obrazovnih YERP aktivnosti provedeno je istraživanje o djeci i mladima koji ne upisuju ili napuštaju osnovnu ili srednju školu. Da bi se moglo raditi na rješavanju tog problema bilo je potrebno osigurati protok informacija kako bi se identificirale rizične kategorije djece, a time i lakše djelovalo na suzbijanju problema neupisivanja i napuštanja školovanja. U okviru YERP programa planirano je uspostavljanje „Baze podataka o djeci i adolescentima izvan

školskog sustava“ u 12 YERP općina /gradova među kojima je i Grad Mostar. U sklopu tih aktivnosti CISO centar je u lipnju 2012. godine pružio podršku u izboru kandidata za poziciju „Pomoćnik u uspostavi gradske baze podataka o djeci i mladim izvan školskog sustava“. Od pristiglih 35 prijava djelatnice su formirale bodovnu listu te preporučile tri najuspješnija kandidata za intervju. Predstavnici Grada Mostara su bili zadovoljni suradnjom i izborom kandidata za navedenu poziciju.

Djelatnice CISO centra su 10. i 11. listopada 2012. godine sudjelovale na prvom modulu treninga vezanog uz EU podršku koordinaciji i implementaciji koordinirane politike za mlade u BiH. Program ovog dvodnevnog modula je bio usmjeren na razvoj projekata i projektnih prijedloga. Prvi dio treninga je bio usmjeren na izlaganje EU strategija za mlade 2010 – 2018, dok je ostatak treninga bio usmjeren na tehničke aspekte oblikovanja projekta i projektnog prijedloga. Teme poput strukture projekta i njegovih elemenata, definiranje i razrada projektnog problema, ciljeva, rezultata, budžetiranja su detaljno razrađene kroz interaktivni rad i aktivno učešće svih polaznika treninga. Edukacija u okviru ovog programa uključuje još dva modula na kojem će se dalje razrađivati pripreme za rad na projektima a njihova organizacija se očekuje u 2. i 5. mjesecu 2013. godine.

Centar za informiranje, savjetovanje i obuku, zajedno sa Službom za zapošljavanje HNK/Ž je prepoznat kao jedan od značajnih sudionika u kreiranju i realiziranju politike upošljavanja mladih. S tim u svezi, djelatnice CISO-a su prisustvovala prezentaciji rezultata istraživanja pod nazivom “Glasovi mladih”. Ovo istraživanje provedeno je 2012. godine u okviru UN programa “Upošljavanja i zadržavanja mladih” (YERP). U okviru regionalnog dijaloga koji je uključivao spomenutu prezentaciju, izloženi su nalazi istraživanja koji ukazuju na nepovoljan položaj mladih u BiH u oblastima: obrazovanja, upošljavanja, migracija i mobilnosti i participacije i slobodnog vremena mladih. Sudionici dijaloga su dali preporuke koje bi trebale doprinijeti poboljšanju položaja mladih osoba.

Nastavljena je suradnja sa podružnicama Službe za zapošljavanje kako kroz distribuciju aktualnih natječaja tako i kroz realizaciju grupnog informiranja o pravima i obvezama neuposlenih osoba, te pomoći u pisanju poslovnih planova za korisnike programa sufinanciranja samoupošljavanja.

U cilju boljeg približavanja ciljanoj skupini mladih osoba od 15 do 30 godina CISO Mostar je i dalje nastavio svakodnevno ostvarivati komunikaciju sa korisnicima preko Facebook stranice i profila. Ukupan broj korisnika Facebook profila je 3216, a broj posjeta Facebook stranice CISO-a je na koncu 2012. godine dozeo 9066.

5. Zapošljavanje stranaca

Na osnovu Zakona o upošljavanju stranaca u izvještajnom razdoblju izdano je 119 radnih dozvola, od čega za državljane Hrvatske 47, Srbije 24, Kine 11, i 37 dozvole za državljane ostalih zemalja.

Najviše stranih državljana je uposljeno u Mostaru i to 79, Čapljini 11, Čitluku 21, Konjicu 6, Stolac 1 i Neum 1 dozvola.

Po kvalifikacijskoj strukturi: za VSS je izdano 39, VŠ 6, SSS 38, KV 12 i PK 24 radnih dozvola.

Služba redovno dostavlja Federalnom zavodu za zapošljavanje mjesečna i tromjesečna izvješća o izdanim radnim dozvolama, radi daljnjeg izvještavanja nadležnih državnih institucija.

6. Ostale aktivnosti

U okviru zakonom definiranih obveza Službe i plana rada za tekuću godinu, Služba je kroz sudjelovanje na raznim sastancima, seminarima i radionicama, aktivno sudjelovala u kreiranju i provođenju programa tržišta rada i stručnog osposobljavanja uposlenika, a sve u cilju kvalitetnijeg pružanja usluga u posredovanju i aktivnoj politici u upošljavanju.

Između ostalog, navodimo:

Služba za zapošljavanje HNŽ/K je tijekom izvještajnog razdoblja uzela aktivno učešće u Projektu Izgradnja institucija i kapaciteta u sektoru upošljavanja u BiH (ICBES projekt). Projekt provodi EPRD organizacija, a uključene su sve županijske službe za upošljavanje i Federalni zavod za zapošljavanje. Predviđeno je da projekt traje 2 godine, sa mogućim proširenjem na 3, sukladno s postignutim rezultatima.

Aktivnosti projekta podijeljene su u četiri komponente:

- Prva komponenta se bavi mapiranjem mjera aktive politike upošljavanja – eksperti projekta su posjetili sve službe za upošljavanje na prostoru BiH, pa tako i našu. Prikupljene podatke će skupiti u studiju, koja će biti pregled trenutnog stanja u provođenju mjera aktivnih politika zapošljavanja, te će biti napravljena i usporedba sa praksama zemalja regiona i zemalja članica Europske unije. Planirano je da studija bude završena u zadnjem kvartalu tekuće godine, te će biti dostavljena uvid sa mogućnošću davanja komentara i sugestija prije završnog usvajanja;
- Druga komponenta tiče se budžetiranja i cilj joj je pomoć u ugradnji pri izradi budžeta u odnosu na ciljeve, u javne službe za upošljavanje. Obuka na ovu temu je organizirana u 4 modula, i već su održane 3 seanse. Služba je ustupila svoje dvorane za obuke, i 2 djelatnice Službe su aktivno uključene u pohađanje obuke.
- Treća komponenta ima za cilj uspostaviti 10 model - podružnica u Bosni i Hercegovini, koji će djelovati po modernim načelima rada u oblasti zapošljavanja – u okviru ove komponente dvije naše podružnice su odabrane za model biroa, i to Podružnica Mostar – Odjeljenje 1 i Podružnica Jablanica.

Načela rada model-biroa temelje se na individualnom pristupu našim korisnicima (nezaposlenim osobama i poslodavcima), te jačanju suradnje sa drugim institucijama koje se bave, ili ih se tiču problemi nezaposlenosti. U protekloj godini održana su 4 sastanka koji se tiču ove komponente, te su dogovorene aktivnosti oko obuke uposlenika službi, načina reorganizacije rada, te koracima koje je potrebno poduzeti za uspješno uspostavljanje lokalnih partnerstava. Koncem 2012. godine je u Jablanici održan prvi sastanak lokalnog partnerstva u toj općini. Odaziv i zanimanje aktera za tu aktivnost je bilo iznimno veliko i pozitivno. Predstavnicima javnog i privatnog sektora su prepoznali koristi koja ova struktura može donijeti lokalnoj zajednici, i aktivno su se uključili u njen rad. Sa aktivnostima će se nastaviti i u 2013. Godini. Potrebno je naglasiti da je EPRD uspostavio partnerski odnos i sa YEP projektom, iz razloga što imaju slične ciljeve projekta (uspostavljanje model - biroa). Iz te suradnje je proizašao dogovor da će u okviru YEP projekta Podružnica Mostar – Odjeljenje 2 dobiti potporu u uređenju infrastrukture radnog prostora, dok će uposlenici te podružnice dobiti potrebne obuke skupa sa djelatnicima predloženih model - biroa.

- Četvrta komponenta se bavi izgradnjom kapaciteta i edukacijama uposlenika službi za zapošljavanje – vodeći se idejom da bez nužnih kompetencija i znanja uposlenika javnih službi za zapošljavanje nije ni moguće izvršiti reorganizaciju rada u svrhu povećanja stupnja pružanja kvalitetne usluge našim korisnicima. U okviru ove komponente provedena je Analiza potreba za obukom uposlenika javnih službi za zapošljavanje. Analiza je vršena putem anonimnih upitnika, te ćemo njene rezultate dobiti u narednom periodu. Na temelju njenih nalaza bit će napravljen program i preporuka za organiziranje potrebnih obuka za uposlenike.

U okviru ovog projekta, prepoznata je i potreba uvođenja u službe za zapošljavanje znanja i vještina u izradi i provođenju projekata za predpristupne fondove Europske unije. Kako će novim programom planiranja financiranja EU od 2014. godine Bosni i Hercegovini biti dopušten pristup fondovima koji se bave jačanjem ljudskih kapaciteta, predviđeno je izvođenje 6 radionica na ovu temu, od koje su već dvije održane u lipnju tekuće godine. Cilj je osposobiti javne službe za zapošljavanje za pravovremeno djelovanje i učestvovanje u projektima koji se nude preko ovih fondova.

Radionica na ovu temu je održana i u organizaciji REDAH-a (04.-05.06.2012.). Obuka je bila jako dobro strukturirana i izvedena, i pružila je temeljna znanja o ovoj tematici i mogućnost aktivnog učešća na kasnije održanim radionicama ICBES projekta.

Aktivnosti na izradi strategije razvoja malog i srednjeg poduzetništva u Hercegovačko-neretvanskoj županiji/kantonu, za razdoblje 2012. – 2020. su se nastavile i u ovom izvještajnom razdoblju. Predstavnik Službe je, kao član Odbora, prisustvovao i aktivno učestvovao na radnim sastancima pri na izradi ove strategije. Nositelj izrade Strategije je Udruženje za poduzetništvo i posao „Link“ Mostar. Strategija je od strane Odbora usvojena 09.03.2012. godine, a nakon toga ju je usvojila i Vlada HNŽ/K.

U mjesecu lipnju, Komisija za profesionalnu orijentaciju je stručno obradila 8 osoba ometenih u razvoju i dala im mišljenje za upis u srednju školu.

Koncem tekuće godine Služba je učestvovala u realizaciji Programa ferijalnog rada redovnih studenata iz BiH u SR Njemačkoj, u suradnji sa Sveučilištem u Mostaru i Univerzitetom „Džemal Bijedić” Mostar. Služba je pružila savjetodavnu i tehničku pomoć u izboru 16 studenata za ferijalni rad u Njemačkoj. Nositelj aktivnosti za ovaj program je Agencija za rad i zapošljavanje BiH, a obavljanje ferijalne prakse je predviđeno za vrijeme ljetnog raspusta.

Predstavnik Služba za zapošljavanje HNŽ/K je imenovan za člana Vijeća za konkurentnost i razvitak HNŽ/K (VKR). Vijeće je sastavljeno od članova javnog i privatnog sektora sa područja županije, i ima za cilj implementiranje Strategije razvoja malog i srednjeg poduzetništva u HNŽ za razdoblje 2012.-2020. godine. Rad vijeća je zamišljen kao partnerstvo i dijalog, koji bi bili polazište za ocjenu realiziranja pojedinačnih projekata potpore napretku, konkurentnosti i inovativnosti MSP, te bi Vijeće davalo konkretne smjernice za izradu srednjoročnih i godišnjih planova Vlade HNŽ i Ministarstva gospodarstva.

Prva sjednice Vijeća je održana 22.11.2012. godine, i na njoj je usvojen Poslovnik o radu Vijeća, razmatralo se izvješće za proteklu godinu o realiziranju Programa razvitka malog gospodarstva u HNŽ, te se pokrenula aktivnost utvrđivanja prijedloga godišnjeg plana za 2013. godinu Programa razvitka malog gospodarstva HNŽ/K 2011.-2015. godine (Akcionog plana implementiranja Strategije razvitka MSP HNŽ/K 2012.-2020. za 2013. godinu).

Udruženje LINK Mostar je u kolovozu 2012. godine organiziralo trening „Ekonomske aspekte korupcije”, kao dio aktivnosti projekta „Manje korupcije – više radnih mjesta”. Konferencija na istu temu je održana 20. rujna, i prisustvovali su predstavnici Delegacije EU u BiH, predstavnici javnog sektora, poslovnog sektora, organizacije civilnog društva, mediji i druge lokalne i međunarodne institucije. Cilj projekta „Manje korupcije – više radnih mjesta” je ubrzanje reforme ključnih vladinih institucija (njihovih politika, programa, projekata i procedura) i poboljšanje njihovog rada aktivnim uključivanjem i sudjelovanjem nevladinih organizacija. Kroz radionice i istraživanja proizvedene su preporuke kojima je cilj poticanjem odgovornijeg ponašanja vlasti, stvarati javne politike koje stimuliraju transparentnost i konkurentnost. Na taj način se stvara povoljnije okruženje za nastup privatnog sektora na tržištu, a javne politike neće biti favorizirajuće, odnosno diskriminirajuće po pojedine poslovne subjekte.

IV - EVIDENCIJE, ANALIZE I INFORMIRANJE

1. Evidencija

1.1. Prijavljivanje na evidenciju

I u ovoj godini osjeća se pojačano prijavljivanje na evidenciju neuposlenih osoba radi ostvarivanja određenih beneficija temeljem neuposlenosti: razvojačeni branitelji, obiteljske mirovine, stipendiranje, smještaj u studentske domove, plaćanje participacije i sl. Do pojačanog prijavljivanja naročito je došlo zbog opće recesije i ekonomskih poteškoća s tim u svezi.

Tijekom 2012. godine na evidenciju neuposlenih osoba u podružnicama Službe prijavilo se ukupno 8.286 osoba.

U odnosu na proteklu godinu to je više za 685 ili za 9% i 3,6% iznad godišnjeg planiranog broja.

Struktura novoprijavljenih prema stupnju obrazovanja je sljedeća:

PODRUŽNICA	UKUPNO	OD TOGA ŽENA	PO STUPNJU STRUČNOG OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	6 ₁	6 ₂	7 ₁	7 ₂	8
Čapljina	822	445	104	7	242	251	9	28	35	79	67	0
Čitluk	669	390	36	4	240	221	0	20	13	68	66	1
Jablanica	552	184	70	10	189	169	3	6	13	87	5	0
Konjic	1008	479	234	1	315	279	2	17	20	128	12	0
Mostar	4092	2141	367	31	1094	1502	6	144	103	617	228	0
Neum	156	91	24	0	68	34	0	6	5	7	12	0
Prozor-Rama	517	252	84	18	212	114	1	13	10	34	31	0
Ravno	4	2	1	0	0	1	0	0	0	2	0	0
Stolac	466	260	67	5	154	142	1	13	10	60	14	0
Ukupno	8286	4244	987	76	2514	2713	22	247	209	1082	435	1

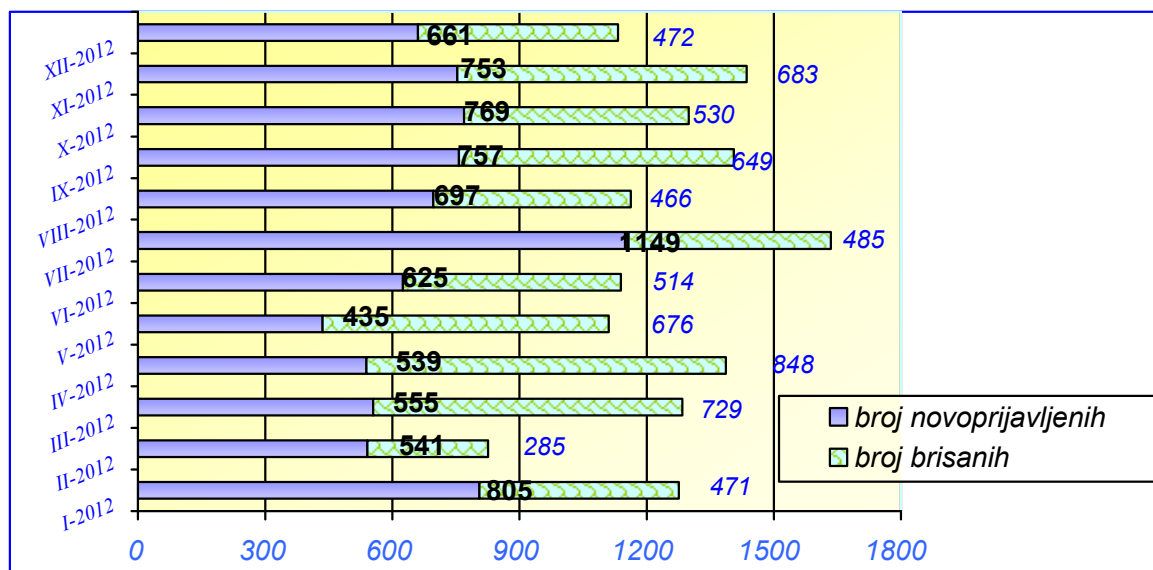
Od ukupnog broja novoprijavljenih osoba na žene otpada 4.244 ili 51,2%.

1.2. Skidanje sa evidencije

Sa evidencije je skinuto po različitim osnovama 6.808 nezaposlenih osoba, tj. za 9,7% manje u odnosu na prethodnu godinu. Od ukupnog broja 3.483 su žene ili 51,2%.

Broj skinutih sa evidencije po stupnju stručnog obrazovanja je sljedeći:

PODRUŽNICA	UKUPNO	OD TOGA ŽENA	PO STUPNJU STRUČNOG OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	6 ₁	6 ₂	7 ₁	7 ₂	8
Čapljina	654	312	103	4	227	177	5	33	13	68	24	0
Čitluk	525	303	33	5	205	158	0	23	12	59	29	1
Jablanica	377	155	63	7	141	99	5	9	0	49	4	0
Konjic	934	434	238	5	303	272	1	22	3	86	4	0
Mostar	3458	1783	354	31	1019	1168	17	163	65	546	95	0
Neum	111	60	15	0	45	33	0	3	2	5	8	0
Prozor-Rama	396	227	77	2	150	101	3	15	7	26	15	0
Ravno	8	4	0	0	3	4	1	0	0	0	0	0
Stolac	345	205	59	2	114	88	0	17	6	50	9	0
Ukupno	6808	3483	942	56	2207	2100	32	285	108	889	188	1

Kretanje broja novoprijavljenih i brisanih osoba po mjesecima

1.3. Stanje na evidenciji

Kretanje broja neuposlenih osoba u zadnjih deset godina u HNŽ/HNK (2003. – 2012.) vidljivo je iz ove tablice:

Kretanje broja neuposlenih osoba u HNŽ/HNK

OPIS	Broj neuposlenih osoba (stanje 31.12.)									
	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Federacija BiH	297.382	315.847	346.596	362.116	367.570	338.643	354.577	364.929	371.090	384.852
Ukupno HNK	23.886	25.642	26.794	28.632	30.838	29.403	29.596	29.822	29.885	31.363
Čapljina	1.727	2.037	2.294	2.482	2.906	2.985	2.764	2.769	2.820	2.988
Čitluk	1.189	1.316	1.198	1.443	2.034	2.072	2.036	2.085	2.150	2.294
Jablanica	1.273	1.470	1.542	1.616	1.721	1.772	1.882	1.992	1.992	2.167
Konjic	3.119	3.297	3.329	3.783	3.926	3.530	3.671	3.953	3.781	3.855
Mostar	13.541	13.982	14.585	15.209	15.574	14.688	14.775	14.813	15.040	15.674
Neum	289	290	313	334	327	308	332	347	358	403
Prozor-Rama	1.495	1.605	1.589	1.609	1.843	1.811	1.873	1.687	1.780	1.901
Ravno	-	-	20	22	28	31	31	33	34	30
Stolac	1.253	1.645	1.924	2.134	2.479	2.206	2.232	2.143	1.930	2.051

Na dan 31. prosinca 2012. godine na evidenciji neuposlenih osoba zatečeno je 31.363 osoba.*

U odnosu na konac 2011. godine kada se na evidenciji nalazilo 29.885 nezaposlenih osoba povećanje je za 1.478 osoba ili za 4,9%.
Prosječno mjesečno tijekom 2012. godine na zaposlenje je čekalo 30.532 osoba.

Gledano po općinama kod skoro svih je zabilježen porast nezaposlenih i to: Neum 12,6% (ili za 45 osoba), Jablanica za 8,8% (ili za 175 osoba), Prozor-

*
TABELA 7. - Pregled aktivnosti u 2012. godini

Rama 6,8% (ili za 121 osobu), Čitluk za 6,7% (ili za 144 osoba), Stolac za 6,3% (ili za 121 osobu), Čapljina za 6% (ili za 168 osoba), Mostar za 4,2% (ili za 634 osobe) i Konjic za 2% (ili za 74 osobe), kod je jedino u Ravnom broj neuposlenih smanjen za 4 osobe ili 11,8%.

Struktura neuposlenih osoba po stupnjevima stručnog obrazovanja je sljedeća:

PODRUŽNICA	UKUPNO	OD TOGA ŽENA	PO STUPNJU STRUČNOG OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	6 ₁	6 ₂	7 ₁	7 ₂	8
Čapljina	2.988	1.565	555	64	1.144	883	19	82	45	119	76	1
Čitluk	2.294	1.256	291	26	1.013	733	0	55	19	90	67	0
Jablanica	2.167	999	462	53	875	584	9	30	21	128	5	0
Konjic	3.855	1.866	1.416	25	1.320	817	8	45	35	178	11	0
Mostar	15.674	8.345	2.859	306	5.347	5.004	90	419	139	1.218	292	0
Neum	403	196	73	3	173	103	1	12	10	15	13	0
Prozor-Rama	1.901	946	526	30	778	405	0	34	24	70	34	0
Ravno	30	11	7	0	10	9	0	0	0	4	0	0
Stolac	2.051	1.046	513	22	818	527	6	32	12	96	25	0
Ukupno	31.363	16.230	6.702	529	11.478	9.065	133	709	305	1.918	523	1

Prema stupnju stručnog obrazovanja najveći udio se odnosi treći stupanj stručnog obrazovanja 36,6%, zatim slijedi 4 stupanj sa 28,9%, 1 stupanj 21,4%, stupanj 7₁ sa 6,1%, 6₁ sa 2,2%, 2 stupanj 1,7%, 7₂ sa 1,7%, 6₂ sa 1% i 5 stupanj sa 0,4%.*

Najbrojnija zanimanja u pojedinim stupnjevima obrazovanja su:

Stupanj 1. i 2. radnici bez zanimanja 6.702, daktilografi 90, pomoćni kuhar 59, radnik u tekstilnoj proizvodnji 56, pomoćni zidar 29, pomoćni cvječar 22, krojač 20, moler 17, šivač 14, tesarski radnik 14, itd.

Stupanj: 3. i 5. prodavači 2.182, automehaničari 865, frizeri za žene 839, bravari 808, konobari 629, kuhar 553, kovinotokar 451, vozač teretnog vozila 446, itd.

*

TABELA 10. – Neuposlene osobe na evidenciji na dan 31.12.2012. godine

Stupanj: ekonomski tehničar 1.595, maturant gimnazije 1.389, strojarski tehničar 761, medicinski tehničar 448, tehničar cestovnog prometa 416, turistički animator 367, poljoprivredni tehničar 364, itd.

Stupanj: ekonomist 189, pravnik 107, nastavnik predškolskog odgoja 89, razredni učitelj 72, socijalni radnik 33, nastavnik kemije 31, fizioterapeut 28, nastavnik maternjeg jezika 28, nastavnik povijesti 24, itd.

Stupanj: pravnik 432 ekonomista 272, inženjer agronom 140, profesor engleskog jezika 107, profesor razredne nastave 102, ekonomist za financije 91, psiholog 87, profesor hrvatskog jezika 82, novinar 80, pedagog 80, inženjer računarstva 59, strojarski inženjer 57, profesor tjelesne i zdravstvene kulture 54, građevinski inženjer 41, profesor njemačkog jezika 37, itd.*

Promatrano po godinama starosti struktura izgleda ovako:

Ukupno	GODINE STAROSTI										
	15-19 god.	20-24 god.	25-29 god.	30-34 god.	35-39 god.	40-44 god.	45-49 god.	50-54 god.	55-59 god.	60-64 god.	65 i više god.
31.363	1.223	4.235	5.058	3.945	3.318	3.302	3.526	3.250	2.460	1.040	6

Udio neuposlenih osoba u dobi do 30 godina je 33,5% i u odnosu na prošlu godinu bilježi rast za 0,7%.

Zabrinjava trend porasta neuposlenih u dobi od 30-40 godina (7.263 ili 23,2%), osoba u punom radnom naponu. Problematična je posebno kategorija preko 50 godina koja sudjeluje sa 21,5 % u ukupnom broju jer su perspektive za njihovo zapošljavanje minimalne, a u odnosu na prošlu godinu ova kategorija neuposlenih povećala je sudjelovanje za 0,6%.

Prema vremenu čekanja na zaposlenje situacija je sljedeća:

*

TABELA 13. – Pregled broja nezaposlenih osoba na evidenciji po najbrojnim zanimanjima na dan 31.12. 2012. godine

Ukupno	VRIJEME ČEKANJA NA ZAPOSLENJE									
	do 6 mjeseci	6-9 mjeseci	9-12 mjeseci	12-18 mjeseci	18-24 mjeseca	2-3 god.	3-5 god.	5-7 god.	7-9 god.	preko 9 god.
31.363	4.257	1.343	1.322	2.760	1.721	2.932	4.356	4.079	2.429	6.164

Vidljiva je dinamika prijavljivanja u posljednjim godinama.

Zabrinjavajući je podatak da svaka treća osoba sa evidencije čeka na zaposlenje više od 5 godina (12.672 ili 40,4 %), a posebno podatak da 19,7% (za 1,2% više nego lani) neuposlenih posao čeka više od 9 godina. Pored toga što se posebno analizira njihova struktura, potrebno je činiti i daljnje aktivnosti na bržem upošljavanju ovih osoba.

Neuposlenih osoba koje traže prvo zaposlenje bilo je 12.904 ili 41,1% od ukupnog broja. Broj žena koje prvi put traže zaposlenje je 6.933 ili 22,1% od ukupno neuposlenih osoba

Prema radnom stažu broj neuposlenih osoba je sljedeći:

Ukupno	RADNI STAŽ								
	do 1 godine	1-5	5-10	10-15	15-20	20-25	25-30	30-35	preko 35 godina
18.731	4.741	5.521	3.110	2.186	1.589	956	461	137	30

Iz pregleda je vidljivo da na evidenciji ima 3.173 neuposlenih osoba koje imaju više od 15 godina radnog staža, a to predstavlja 10,1% ukupnog broja neuposlenih osoba na evidenciji.

Prema narodnosti broj nezaposlenih osoba koncem godine je bio:

Ukupno	NARODNOST									
	BOŠNJAK	HRVAT	SRBIN	SLOVENAC	ALBANAC	CRNOGORAC	MAKEDONAC	ŽIDOV	ROM	OSTALI
31.363	16.264	13.791	922	4	37	5	14	3	51	247

U ukupnom broju neuposlenih nalazi se i 5.704 razvojačenih branitelja (u odnosu na prošlu godinu manje za 259 ili za 4,3%), 938 članova obitelji poginulog i nestalog branitelja, 220 ratnih vojnih invalida, 304 osoba sa faktorom otežane zapošljivosti i 481 ostalih invalida.*

2. Analitički poslovi

Sačinjen je Izvještaj o radu Službe za zapošljavanje HNŽ za 2011. godinu, te nakon usvajanja dostavljen nadležnim ustanovama i tijelima. Također je sačinjen Program rada za 2012. godinu na kojeg je suglasnost, temeljem Statuta, dala Vlada županije.

Također je sačinjen i šestomjesečni Izvještaj o radu Službe.

U ožujku je izrađena Informacija o istraživanju tržišta rada na području županije prema jedinstvenoj metodologiji na razini Federacije BiH u 2011. sa procjenama za 2012. godinu i izvršena prezentacija rezultata.

Cilj istraživanja je prikupiti podatke o potrebama za radnicima kod poslodavaca, potrebama za stručnom pripremom, eventualnim viškovima zaposlenika, mogućnostima zapošljavanja invalida i drugih teže zapošljivih kategorija nezaposlenih, te podatke o suradnji sa Službom za zapošljavanje i njenoj kvaliteti.

Prikupljeni podaci služe za kratkoročna predviđanja na tržištu rada, vođenje upisne politike, te izradu konkretnih programa zapošljavanja i stručne pripreme, a i za unapređivanje suradnje Službe i poslodavca u zadovoljavanju njihovih kadrovskih potreba.

U pripremi istraživanja održano je nekoliko sastanaka na razini Federalnog zavoda za zapošljavanje: dorada upitnika, utvrđivanje uzorka i termina provođenja, troškovnika i sl., te razini službe sa stručnim radnicima i voditeljima podružnica koji su provodili istraživanje: obuka, dinamika provođenja i izvješćivanje. Anketirana su poduzeća koja zapošljavaju 10 i više djelatnika na stalnom uzorku od 400 poslodavaca. Odziv poslodavaca bio je 93,2%. Služba je u izvještajnom razdoblju bila aktivno uključena na otklanjanju uočenih nedostataka kako kod unosa podataka iz anketnog upitnika tkao i kod dorade izlaznih tabela potrebnih za izradu informacije.

Koncem godine otpočele su aktivnosti na anketiranju u 2013. godini.

Na traženje Federalnog zavoda za zapošljavanje Služba se izjasnila oko nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o jedinstvenom sustavu registracije, kontrole i naplate doprinosa, te je u pismenoj formi dostavila svoje primjedbe.

Također je Federalnom zavodu za zapošljavanje u pismenoj formi dostavljene primjedbe oko vođenja propisanih podataka o zaposlenim invalidima u evidencijama Službe za zapošljavanje kako bi se pokrenula inicijativa za izmjenu

*

TABELA 11. – Pregled broja razvojačenih branitelja, članova obitelji poginulih ili nestalih bojovnika u domovinskom ratu i dr. općinama na dan 31.12.2012. godine.

propisa da te evidencije ubuduće vodi Fond nadležan za invalidne osobe. Dok se ne realiziraju te izmjene Služba je ipak radila na ustrojavanju ove evidencije.

3. Informatički sustav i informiranje

U protekloj godini stvorene su pretpostavke za stavljanje u funkciju novog aplikacijsko informacijskog sustava (LMIS⁺), te je prestao paralelni rad na starom i novom programu na „živim“ podacima koji je egzistirao više od 8 godina.

Tijekom 2012. godine su osigurane sve tehničke pretpostavke za podršku programu: potrebna oprema, telekomunikacijske veze, pristup i zaštita. Izvršena je formalna i stvarna kontrola svih izlazno – statističkih tablica i u ovom razdoblju su otklonjeni svi uočeni nedostaci kako tehničko-izvedbene naravi i onih nastalih pri unosu, tako i onih nastalih migracijom podataka.

Tako se može reći da imamo, prema ocjeni neovisnih stručnjaka, trenutno najbolji aplikacijski program od svih službi za zapošljavanje u BiH.

Novim programom stvoreni su i preduvjeti za rad na elektronskom prijavljivanju neuposlenih osoba na zdravstveno i mirovinsko-invalidsko osiguranje kod porezne uprave sukladno ELMO – projektu, odnosno primjeni Zakona o jedinstvenoj registraciji, kontroli i naplati doprinosa u Federaciji BiH, čija je primjena krenula početkom godine. Svravnjivani su podaci i otklanjani uočeni nedostaci u odnosu na druge subjekte (Zavod MIO/PIO, Zavod za zdravstveno osiguranje i Poreska uprava) nastali kako migracijom podataka, tako i onih nastali pri unosu.

Međutim, još uvijek ovaj projekt (ELMO-TAF) ne daje nam sve očekivane rezultate, nešto zbog neadekvatne koordinacije među samim sudionicima projekta, a nešto i zbog same njegove konfiguracije, odnosno poboljšanja platforme za njegov rad. Naime po tom projektu županijske službe za zapošljavanje nisu izravni korisnici podataka iz jedinstvene baze, iako one tu bazu pune već to ostvaruju posredno preko Federalnog zavoda za zapošljavanje, kao nepotrebne karike u tom lancu. Radi ovoga trpe stranke.

Osim toga veliki problem predstavlja prijavljivanje i odjavljivanje osiguranika na MIO/PIO - dokup staža, jer se to čini retroaktivno od momenta podnošenja zahtjeva, a ne od stjecanja rješenja na koje se čeka ponekad i preko godinu dana. Novi problem se pojavio i kod odjavljivanja otpuštenih vojnika iz oružanih snaga BiH, koji su formalno ostvarili mirovinu, koja im se ne isplaćuje, a kod nas su ostvarili novčanu naknadu i zdravstveno osiguranje, a zahtjeva se njihovo retroaktivno skidanje, kao da u nas nisu bili na evidenciji. Ovdje se radi i o značajnim novčanim sredstvima te smo u više navrata informirali da se ovaj problem što prije riješi.

Sukladno tomu smo i poslali konkretne primjedbe na sam Zakon, Pravilnik o njegovoj primjeni, te na protokol oko uočavanja i otklanjanja grešaka između sudionika projekta.

Na inicijativu naše Službe u Federalnom zavodu za zapošljavanje održan je (21.05.) sastanak administratora svih službi za zapošljavanje oko problema u funkcioniranju jedinstvenog sustava registracije, kontrole i naplate doprinosa u poreznoj upravi (ELMO TAF).

Na sastanku je zaključena da će Federalni zavod za zapošljavanje poslati dopis Poreznoj upravi BiH u kojem će tražiti korištenje portala u podružnicama, te osim ovih razloga će navesti i očitovanje Porezne uprave o mogućoj vrsti VPN-a preko kojeg bi ovaj zahtjev bio ispoštovan.

Poslat će se dopis u Poreznu upravu BiH sa prijedlogom xls fajla izvoda baze Porezne uprave na 15-dnevnoj osnovi, te upitati za mogućnost prikaza izrada baze na portalu porezne uprave BiH.

Zatražit će se od Porezne uprave proširenje polja za djevojačko prezime na više od 15 karaktera.

Napomenut će se Poreznoj upravi o Komunikacijskom planu koji je potpisan i preko kojeg porezne ispostave ne mogu komunicirati sa županijskim službama za zapošljavanje. I dalje treba razvijati komunikaciju sa Poreznom upravom u pokušavanju rješavanja problema sa JS 3100 prijavama od poslodavaca i njihovim „zaglavljivanjem“ prilikom unošenja u bazu podataka u ispostavama Porezne uprave.

Sudionici sastanka su izrazili potrebu za kontinuiranim održavanjem sastanka uposlenika županijskih službi za zapošljavanje kako bi se problemi koji se javljaju u komunikaciji u radu sa sudionicima u realizaciji ovog projekta što lakše i brže razriješili.

Nastavljena je i uska suradnja na ELMO projektu sa Zavodom za zdravstveno osiguranje, MIO i Poreznom upravom.

Zbog problema prijavljivanja stranaca sa stalnim mjestom boravka u BiH na zdravstveno osiguranje putem ELMO projekta vršene su određene intervencije u našem LMIS⁺ programu.

U Sarajevu je u prostorijama Federalnog zavoda održan sastanak administratora županijskih službi za zapošljavanje u svezi instaliranja nove verzije antivirus programa KASPERSKY i produženja licence sa odgovarajućim isporučiteljom.

Uspostavljena je XPN konekcija između Središnjeg ureda i svih podružnica, te nova internet konekcija putem „stalnog voda“.

Prikuplja se dokumentacija, radi na koncepciji i matrici – izrade nove web stranice Službe.

Sačinjena je računalna evidencija zaposlenih invalidnih osoba koju smo dužni voditi od stupanja na snagu Zakona o upošljavanju invalida.

Također se računalno vodi i evidencija svih onih osoba koje se retroaktivno odjavljuju sa zdravstvenog osiguranja, a nalaze se na našoj evidenciji.

Sukladno potpisanom protokolu oko ostvarivanja prava na novčanu naknadu između BiH i Republike Slovenije, gdje se podaci i dokumentacija razmjenjuju elektronski, obavljene su sve pripreme za njegovo nesmetano funkcioniranje na relaciji Republika Slovenija, Agencija za zapošljavanje BiH, Federalni zavod za zapošljavanje i županijske službe.

U ovom je razdoblju Agenciji za rad i zapošljavanje i njemačkoj organizaciji CIM dostavljeni podaci o broju medicinskih tehničara (SSS) na evidenciji koji bi bili upućeni na doškolovavanje i rad u Njemačkoj (do 18 mjeseci rada).

Na traženje Agencije za zapošljavanje dostavljeni su podaci o neuposlenim osobama sa evidencije za zanimanje glodač, tokar, krovopokrivač, zavarivač, itd.

U svrhu kreiranja strategije, utemeljene na stvarnim potrebama lokalne zajednice, u procesu izrade gradske strategije neprofitnog stanovanja gradu Mostaru u suradnji sa američkom nevladinom razvojnom agencijom CRS (SATHOLIC RELIEF SERVICES) za projekat „Stambena rješenja za ugrožene stanovnike kolektivnih centra i alternativnog smještaja“ dostavljen je popunjen upitnik o broju neuposlenih osoba, kvalifikacijskom strukturi, ratnim vojnim invalidima, članovima obitelji poginulih branitelja, korisnicima novčane naknade i zdravstvene zaštite, kao i pregled nezaposlenih osoba od 18-35 godina i od 35-65 godina.

Fondaciji za razvoj zajednica iz Banja Luke dostavljeni su podaci o neuposlenim osobama starosne dobi do 30 godina za općine Ravno i Stolac.

Na zahtjev „KIGC KANOS group“ Tuzla zbog mogućeg uposlenja dostavljen im je spisak medicinskih sestara sa položenim stručnim ispitom, starosne dobi od 25 do 35 godine, sa aktivnim poznavanjem engleskog jezika i rada na računaru.

Zbog proširenja i investiranja u nove proizvodne pogone i mogućeg upošljavanja poduzeću „Violeta“ Grude dostavljeni je poimenični spisak neuposlenih kemijskih i prehrambenih tehnologa starosne dobi 23 – 40 godine i poznavanjem engleskog jezika.

U svrhu posredovanja pri upošljavanju poduzeću „Ecoplan“ Mostar dostavljen je spisak nezaposlenih dipl. ing. elektrotehnike i strojarstva sa radnim iskustvom.

Federalnom zavodu za zapošljavanje, a za potrebe Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije dostavljeni su podaci o najbrojnijim zanimanjima na evidenciji po spolnoj strukturi i uporedni pregled na dan 31.12.2010. godine i 31.12.2011. godine.

Također su im na njihov zahtjev dostavljeni i spiskovi nezaposlenih novinara u 2009., 2010., 2011. godini i za prvi kvartal 2012. godine. Također su im dostavljeni podaci o nezaposlenim veterinarima, radnim terapeutima, rukovaocima strojeva za proizvodnju papira, kao i neuposlenim i uposlenim invalidnim osobama za 2011. godinu. Dostavljene su im dodatne tabele korisnika novčane naknade po djelatnostima, stupnju stručnog obrazovanja i vremenskom trajanju novčane naknade.

Zbog izrade Analize nezaposlenosti romske nacionalnosti i revizije Akcionog plana upošljavanja roma u BiH Federalnom zavodu su dostavljeni i podaci o evidentiranim neuposlenim romima po stupnju obrazovanja i spolu.

Fakultetu međunarodnih odnosa i diplomacije dostavljen je spisak neuposlenih pravnika zbog mogućeg angažiranja 1 volontera.

Za potrebe istraživačkog rada dani su podaci o neuposlenim kriminalistima i diplom. kriminalistike, kao i o njihovoj starosnoj dobi.

Vršena je redovita mjesečna dostava statističkih podataka o aktivnostima Službe Federalnom zavodu za zapošljavanje BiH, Federalnom i županijskom ministarstvu socijalne skrbi, raseljenih osoba i izbjeglica, Federalnom zavodu za statistiku, kao i njihovom odjeljenju za statistiku u županiji.

U izvještajnom razdoblju tiskano je dvanaest brojeva „Statističkog biltena“ na oba jezika.

Tiskana su i tri broja informativnog glasnika Službe «ZAPOŠLJAVANJE-INFORMATIVNI PREGLED», također na oba jezika.

Za potrebe internog informiranja pravljene su izvodi iz mjesečnih aktivnosti rada podružnica, sa kojima su upoznati djelatnici svih podružnica i sektora u Središnjem uredu Službi.

U više navrata ovlašteni djelatnici Središnjeg ureda i podružnica sudjelovali su u televizijskim (TV-1, OSKAR C, PBS – BiH, Federalna televizija) i radijskim emisijama (HR Herceg-Bosna, 088 Mostar, Radio RDV, Običan radio, Konjic, Jablanica, Čapljina, Stolac).

Objavljeno je niz razgovora, podataka i informacija o radu Službe u tiskovnim medijima «Slobodna Dalmacija», «Večernji list», «Vjesnik», «Forum», «Privrednik», «Dnevni list», «Dnevni avaz», «Oslobođenje», te na portalima «Bljesak info» i «Pincom info», «Vrisak», «POSKOK» info.

Može se reći da je aktivnost Službe i tematika zaposlenosti i neuposlenosti dosta zastupljena u medijima, ali ostaje činjenica da se više radi o iznošenju podataka i naglašavanju pojava, a da se manje radi o kritičkom preispitivanju stanja i uzroka pojava.

Oglašavanje slobodnih radnih mjesta Službe, za sada obavlja se putem radija «Herceg-Bosna», sa kojim je potpisan poseban ugovor o zakupu programskog prostora za ove namjene. Oglašavanje svih natječaja, kako onih koji su pristigli izravno od poslodavaca, tako i onih objavljenih u dnevnim tiskovinama, a interesantnih za našu županiju vrši se i putem lokalnih radio i TV postaja, oglasnih ploča u podružnicama, kao i putem Internet stranice Službe za zapošljavanje www.zzz-mostar.ba.

Prosječno se mjesečno bilježi preko 12.000 posjeta ovoj internet stranici.

Tijekom godine objavljeno je 179 natječaja u kojima su poslodavci tražili 915 radnika.

U holu Središnje službe instaliran je portal o svim informacijama i slobodnim radnim mjestima u Službi za zapošljavanje.

V. ORGANIZACIONO-PRAVNI I OPĆI POSLOVI

1.Rad Upravnog vijeća

Privremeno Upravno vijeće Službe za zapošljavanje HNŽ/K u 2012.godini održalo je dvije sjednice, na kojima je usvojen:

- Izvještaj o radu Službe za zapošljavanje HNŽ/K u 2011.godini;
- Izvještaj o materijalno-financijskom poslovanju Službe za zapošljavanje HNŽ/K u 2011.godini;
- Izvještaj o popisu sredstava i izvora sredstava u Službi za zapošljavanje na dan 31.12.2011.godine;
- donesena odluka o godišnjem popisu imovine
- sačinjena ispravka tehničke pogreške u članku 6.Financijskog plana Službe za zapošljavanje HNŽ/K za 2012.godinu.

Vlada Hercegovačko-neretvanske županije donijela je dana 10.04.2012. godine Rješenje o konačnom imenovanju Upravnog vijeća Službe na razdoblje od četiri godine. Upravno vijeće u novom sastavu održalo šest sjednice na kojima je:

- usvojen Izvještaj o materijalno-financijskom poslovanju Službe za zapošljavanje za razdoblje siječanj-ožujak 2012. godine, te za siječanj – lipanj 2012. godine
- razmatrano Izvješće o reviziji financijskih izvješća Službe za zapošljavanje HNŽ za 2011.godinu,
- usvojen Program mjera za realizaciju preporuka Ureda za reviziju institucija F BiH u cilju otklanjanja nepravilnosti koje su identificirane u revizijskom izvješću za 2011.godinu.
- donesen Program mjera štednje u Službi za zapošljavanje HNŽ/K po prijedlogu Skupštine HNŽ/K.
- razmatrana Informacija o isplatama novčanih naknada razvojačenim braniteljima temeljem sudskih rješenja,
- donesena odluka o realizaciji Plana javnih nabava u 2012. godina,
- usvojen Izvještaj o radu Službe za razdoblje siječanj-lipanj 2012. godine,
- usvojen prijedlog Protokola o načinu isplate duga po osnovu razlike naknada razvojačenim braniteljima za 2008., 2009. i 2010. godine,
- razmatran Izvještaj o materijalno-financijskom poslovanju Službe u razdoblju siječanj-rujan 2012. godine,
- donesen Pravilnik o obrazovanju,
- razmatran Dokument okvirnog proračuna Službe za razdoblje 2013. – 2105. godine,
- usvojen prijedlog izmjena i dopuna Financijskog plana Službe za 2012. godine,
- usvojen prijedlog Financijskog plana Službe za 2013. godine,

Sa svih sjednica su izrađene odluke,ugovori i dr. materijali i dostavljeni nadležnim institucijama ili sektorima u Službi radi realizacije istih.

2. Materijalno osiguranje neuposlenih osoba

Sukladno Zakonu o posredovanju u upošljavanju i socijalnoj sigurnosti neuposlenih osoba ovaj vid materijalno-pravne zaštite obuhvata novčanu naknadu, uplatu doprinosa za zdravstveno osiguranje neuposlenih osoba i uplatu doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje radio ispunjavanja uvjeta za mirovinu.

Svakako da ovome treba dodati i Zakon o pravima razvojačenih branitelja i članova njihovih obitelji, koji se primjenjivao od 01.05.2007.god do 30.04.2010.god. Prema ovom Zakonu, neuposleni razvojačeni branitelj je imao pravo na novčanu naknadu za vrijeme neuposlenosti ovisno o vremenu provedenom u oružanim snagama BiH. Visina te naknade iznosila je 25% prosječne plaće u FBiH iz prethodne godine, a isplaćivala se za razdoblje od jedne do tri godine.

Tijekom izvještajnog perioda u Službi za zapošljavanje HNŽ/K je zaprimljen 2772 zahtjeva za ostvarivanje prava na novčanu naknadu temeljem prethodnog radnog odnosa. Svi su zahtjevi riješeni sukladno Zakonu o upravnom postupku i Zakonu o posredovanju u upošljavanju i socijalnoj sigurnosti neuposlenih osoba. U odnosu na isto razdoblje prošle godine porastao je broj korisnika novčane naknade za cca.12%.

Sudeći po dosadašnjim iskustvima broj korisnika novčane naknade se znatno povećava tijekom mjeseca srpnja i kolovoza, jer je veliki broj prosvjetnih radnika uposlen na određeno vrijeme, tako da završetkom školske godine dolaze u evidenciju neuposlenih osoba i koriste pravo na novčanu naknadu /temeljem prethodnog uposlenja/, kao i pravo na zdravstveno osiguranje, a zatim se zapošljavaju kod istog poslodavca i nakon školske godine ponovno dolaze u evidenciju i koriste ista prava.

Kada je u pitanju broj korisnika novčane naknade veliki problem predstavljaju rješenja Federalnog zavoda za zapošljavanje, u drugom stupnju kojim je priznato pravo na novčanu naknadu neuposlenim osobama suprotno Zakonu o posredovanju u upošljavanju i socijalnoj sigurnosti neuposlenih osoba. Naime, Federalni zavod za zapošljavanje, rješavajući po žalbama neuposlenih osoba kojima poslodavci nisu uplatiti propisane doprinose i kojima je ova Služba odbila zahtjeve za novčanu naknadu, priznaje pravo na novčanu naknadu i obvezuje Službu da izvrši uplate tih naknada. Velika financijska sredstva se izdvoje na godišnjoj razini zbog ovakvog stava drugostupanjskog organa iako je Zakon o posredovanju u upošljavanju i socijalnoj sigurnosti neuposlenih osoba i Zakon o doprinosima jasan i nedvosmislen, te pravo na novčanu naknadu, pored ostalih uvjeta, može ostvariti samo ona neuposlena osoba za koju su uplaćeni svi propisani porezi i doprinosi.

Prosječno vrijeme korištenja novčane naknade je šest mjeseci, a visina te naknade je cca.330,00 KM, odnosno 40% prosječne plaće isplaćene u F BiH u prethodnoj godini.

Pravo na zdravstveno osiguranje ostvarilo je prosječno mjesečno 21.433 osobe.

Pravo na uplatu doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje stječu, sukladno članku 31. Zakona o posredovanju i socijalnoj sigurnosti neuposlenih osoba, one neuposlene osoba kojima nedostaje do tri godine staža osiguranja kako bi ostvarile pravo na mirovinu. U izvještajnom razdoblju je za 55 osoba uplaćen doprinos za mirovinsko i invalidsko osiguranje, čime su stečeni uvjeti za njihov odlazak u mirovinu.

I dalje veliki problem za Službu predstavlja primjena Zakona o pravima razvojačenih branitelja i članova njihovih obitelji, iako je taj Zakon prestao važiti 30.04.2010. ostale su obveze utvrđene prema njemu. Sukladno izdanim rješenjima o pravu na novčanu naknadu temeljem sudjelovanja u obrani BiH, Služba je izvršila uplate za sve mjesece za koje je bila u obvezi. Međutim, veliki broj korisnika te naknade je tijekom 2009. i 2010. god. podnio prijedloge za prinudno izvršenje, a nadležni sud odobrio predložena izvršenja, tako da je osnovni dug prema razvojačenim braniteljima uvećan za sudske troškove i troškove odvjetnika, kao i za razlike tih naknada, koje je trebalo usklađivati sa prosječnom plaćom u FBiH u prethodnoj godini.

Tijekom 2012. god. porastao je broj korisnika ove naknade koji zahtijevaju isplate razlika novčane naknade, putem suda, tako da sva nastojanja Službe, da konačno riješi pitanje razvojačenih branitelja nemaju vidljivih rezultata. Pored financijskih teškoća, tu su i druga administrativna opterećenja /razne prepiske sa sudom i odvjetnicima, prigovori na rješenja o izvršenju, opomene onim korisnicima kojima je isplaćena novčana naknada po istom osnovu dva puta i sl./, koja onemogućavaju da Služba vrši svoju temeljnu zadaću, a to je aktivna politika zapošljavanja. Radi lakšeg razumijevanja problema potrebno je navesti podatak da dugovanja ove Službe na ime usklađivanja novčanih naknada sa prosječnom plaćom u F BiH iznose 3.658.971,00 KM za 9.373 korisnika te naknade, a za isti broj korisnika, kad se naplata vrši temeljem sudskih rješenja, iznosi 4.086.628,00 KM (pored osnovnog duga tu su i sudski, odvjetnički i bankarski troškovi). Tijekom izvještajne godine u Sektoru za pravne, kadrovske i opće poslove urađeno je preko 2.000 prigovora na sudska rješenja o izvršenju.

3. Kadrovi i opremljenost prostora

Sukladno zahtjevima održavanja standarda ISO 9001 : 2008 u mjesecu ožujku tekuće godine, predstavnici certifikacijske kuće TUV iz Slavenskog Broda izvršili su treći nadzorni audit. Auditom su bili obuhvaćeni sektori Središnje službe, te podružnice Jablanica, Mostar – Odjeljenje 1, Mostar – Odjeljenje 2 i Stolac.

Ocjena auditora je pokazala da se procesi u Službi odvijaju sukladno standardima ISO 9001 : 2008, čime je Služba zadržala status audificirane ustanove.

Koncem prosinca 2012. godine Služba je imala 75 uposlena djelatnika, i to 32 djelatnika visoke stručne spreme, 21 djelatnik više stručne spreme, jedan djelatnik je VKV radnik, 16 djelatnika ima srednju stručnu spremu i 4 su NK radnici.

Matična evidencije uposlenih u Službi vodi se sukladno zakonu, a od studenog 2012. se koristi najsuvremenija aplikacija koja omogućava dostupnost i razmjenu

podataka kroz jedinstveni sustav registracije, kontrole i naplate doprinosa, te podatke o kvalifikacionoj, spolnoj, starosnoj strukturi, o ukupnom radnom stažu, radnom mjestu i sl.

Središnja služba i podružnice su smješteni u prostorima koji su u vlasništvu Službe.

U izvještajnom razdoblju renovirano je prizemlje poslovne zgrade u kojoj je smještena i Podružnica Mostar – Odjeljenje 1, a u tijeku je iznalaženje najpovoljnijeg rješenja za smještaj Podružnice Mostar – Odjeljenje 2.

Osigurana je tehnička zaštita Središnje Službe i svih poslovnih prostorija u podružnicama, kao i fizička zaštita Središnje službe (u kojoj je smještena Podružnica Mostar – Odjeljenje 1) i Podružnice Mostar – Odjeljenje 2.

4. Pravni i opći poslovi

Tijekom izvještajnog razdoblja u Sektoru za pravne, kadrovske i opće poslove urađeni u svi tekući poslovi u svezi izrade ugovora, odluka, tumačenje propisa, odgovora na tužbe, zastupanja pred sudovima, prigovora na prijedloge za izvršenja, izdvajanja raznih uvjerenja i sl. te poslovi zavođenja prispjele pošte (3300 predmeta) i dostave iste nadležnim referentima na rješavanje, a potom arhiviranja iste, poslovi tipkanja i distribucije raznih materijala i sl.

Sukladno financijskom planu Službe obavljani su svi stručno – administrativni poslovi vezani za nabavu roba, vršenje usluga i izvođenje građevinskih radova (sačinjavanje obavijesti o nabavi, objava, prikupljanje ponuda, selekcija i odabir najpovoljnijeg ponuditelja, zaključenje ugovora, obavijest Agenciji za javne nabave BiH).

Sve nabave u Službi obavljene su sukladno Zakonu o javnim nabavkama BiH, Financijskom planu Službe i Planu javnih nabavki koji je usvojilo Upravno vijeće Službe.

Vršeno je održavanje objekata i opreme sukladno potrebama i raspoloživim sredstvima.

VI - MATERIJALNO-FINANCIJSKO POSLOVANJE

Ukupni prihodi i primici ostvareni u razdoblju I-XII/2012 iznose 12.984.102,00 KM. Sastoje se od: poreznih prihoda u iznosu od 9.061.612,00 KM, neporeznih prihoda u iznosu od 20.352,00 KM, primljenih otplata danih zajmova u iznosu od 14.272,00 KM i primitaka za poticaj upošljavanja i materijalno osiguranje neuposlenih osoba u iznosu od 3.887.866,00 KM. 70,00% ukupnih prihoda i primitaka čine porezni prihodi, tj. prihodi od doprinosa za osiguranje od neuposlenosti koji obveznici uplaćuju po stopi od 2% na bruto plaće. 70 % obračunatog doprinosa obveznik uplaćuje na račun Županijske službe za zapošljavanje, a 30 % na račun Federalnog zavoda za zapošljavanje.

Neporezni prihodi odnose se na prihode od kamata, prihode od usluga građanima i ostale prihode. Primici se odnose na: primitke iz Federalnog zavoda za zapošljavanje za poticaj upošljavanja u iznosu od 566.651,00 KM, primitke za novčane naknade razvojačenim braniteljima za mjesec VI/2008. godine i razlike novčanih naknada obračunatih po sudskim rješenjima u iznosu od 1.406.461,00 KM i primitke za nedostajuća sredstva za materijalno osiguranje neuposlenih osoba (novčane naknade, zdravstveno osiguranje i dokup staža) u iznosu od 1.914.754,00 KM. Razlike novčanih naknada su uvećane za sudske i odvjetničke troškove. Primici za poticaj upošljavanja odnose se na realizirana sredstva po zaključenim ugovorima u 2011. godini i programe iz 2012. godine, SSNESP (Projekt podrške mrežama socijalne sigurnosti i zapošljavanja) koje financira Federalni zavod za zapošljavanje i PIU SESER (Jedinica za implementaciju socioekonomske podrške, obuke i upošljavanja).

Struktura prihoda i primitaka

Red. broj	O pi s	Iznos (KM)	%
1.	Prihodi od poreza	9.061.612.	69,73
2.	Neporezni prihod	20.352.	0,16
3.	Primljene otplate danih zajmova	14.272.	0,11
4.	Primici	3.887.866	30,00
	Ukupno:	12.984.102.	100,00

Ukupni rashodi i izdaci iznose 12.984.102,00 KM. Sastoje se od izdataka za: plaće i naknade troškova uposlenim, doprinose poslodavcu i ostale poreze i doprinose, materijal i usluge, tekuće grantove pojedincima na temelju materijalno socijalne sigurnosti neuposlenih osoba, ostale grantove, izdatke za financiranje upošljavanja i nabavku stalnih sredstava.

U ukupnim rashodima i izdacima, izdaci za materijalno osiguranje neuposlenih osoba i aktivnu politiku upošljavanja iznose 68% ukupnih rashoda i izdataka, a ostali rashodi i izdaci 32%. U odnosu na prihode od doprinosa izdaci za materijalno osiguranje neuposlenih osoba iznose 86% prihoda, a 14% ostaje za administrativne troškove i aktivnu politiku upošljavanja, što nije dovoljno ni za administrativne troškove Službe. Služba nedostajuća sredstva potražuje svaki mjesec iz Federalnog zavoda za zapošljavanje. U ukupnim rashodima i izdacima, nedostajuća sredstva iz Federalnog zavoda za materijalno osiguranje neuposlenih osoba iznose 3.321.215,00 KM ili 27%.

Struktura rashoda i izdataka

Red. broj	O pi s	Iznos KM	%
1.	Plaće i naknade uposlenim	2.591.077.	19,95
2.	Doprinosi na teret poslodavca	231.975.	1,78
3.	Izdaci za materijal i usluge	1.031.080.	7,95
4.	Materijalno osiguranje neuposlenih osoba	7.801.960.	60,08
5.	Poticaaj zapošljavanja	1.055.274.	8,13
6.	Kapitalni izdaci	239.736.	1,85
7.	Ostali izdaci	33.000	0,26
	Ukupno:	12.984.102.	100,00

Izdaci za materijalno osiguranje neuposlenih osoba iznose 7.801.960,00 KM, a sastoje se od izdataka za novčane naknade po osnovu radnog odnosa u iznosu od 4.333.744,00 KM za 1.018 korisnika prosječno mjesečno, izdataka za novčane naknade za razvojačene branitelje u iznosu od 1.406.461,00 KM, izdataka za zdravstveno osiguranje u iznosu od 1.921.224,00 KM za 21.409 korisnika prosječno mjesečno i izdataka za dokup staža za neuposlene osobe koje ispunjavaju uvjete za dokup staža u iznosu od 140.531,00 KM za 55 osoba. Izdaci za novčane naknade razvojačenim braniteljima odnose se na mjesec VI iz 2008. godine i iznose 902.885,00 KM za 5960 korisnika. Na razlike novčanih naknada naplaćene po sudskim rješenjima odnosi se **503.576,00 KM za 990 korisnika.**

Obračunate razlike su poseban teret Službi jer dolaze na naplatu svakodnevno na što Služba ne može utjecati. Obveze po sudskim rješenjima su uvećane za sudske i odvjetničke troškove koji iznose **478.385,00 KM** i znatno su veći od planiranih. O ovom problemu Služba je upoznala Federalni zavod za zapošljavanje jer se radi o izdacima koje Službe ne može sama izmiriti niti planirati potrebna sredstva s obzirom na dinamiku isplate koja je nepoznata. Financijskim planom Službe za 2012. godine planirana sredstva nisu bila dovoljna, te su Izmjenama i dopunama Financijskog plana Službe za 2012. godinu planirana sredstva za novčane razlike i troškove sudskog postupka znatno povećana, ali nedovoljno u odnosu na izvršenja. Sud je zauzeo stajalište da je Služba bila u obvezi uskladiti iznose novčanih naknada razvojačenim braniteljima sa prosječnom plaćom u F BiH u prethodnoj godini. To nije nimalo zanemariv iznos ako znamo da je pravo na novčanu naknadu razvojačenim braniteljima trajalo od jedne do tri godine, obračunate razlike koje se kreću od 176,40 KM za jednu godinu do 809,20 KM za tri godine ovisno za koje razdoblje se obračunava razlika, broj korisnika novčanih naknada od 9.373 i sudske i odvjetničke troškove koji po svakom tužbenom zahtjevu iznose od 370,00 KM do 536,00 KM. Pokrenuta je bila aktivnost da se sudska izvršenja stave pod kontrolu tj. da se dogovori dinamika isplate putem dogovora sa odvjetnicima, kako bi Služba mogla planirati sredstva za te namjene. Ni nakon postignutih dogovora

sudska izvršenja nisu mogla biti pod kontrolom te je dogovor raskinut. Broj sudskih izvršenja u 2012. se povećao sa 368 na 990 odnosno sa 428.218,00 KM na 981.961,00 KM.

Sa problemom isplate razlika novčanih naknada i troškovima sudskog postupka upoznat je Federalni zavod za zapošljavanje. Služba je uradila detaljnu informaciju o obračunatim razlikama i troškovima sudskih izvršenja i došla do sljedećih pokazatelja: u Službi za zapošljavanje HNŽ/K registrirana su 9.373 korisnika prava na novčanu naknadu temeljem sudjelovanja u obrani BiH. Radi usklađivanja visine te novčane naknade sa prosjekom plaće u F BiH u prethodnoj godini potrebno je izdvojiti sredstava u iznosu od 3.628.971,00 KM. Ukoliko bi svi korisnici sudskim putem ostvarili pravo na isplatu razlika tih novčanih naknada, to bi Službu stajalo 7.745.599,00 KM, jer bi za sudske, odvjetničke i troškove banke bilo potrebno izdvojiti iznos od još 4.086.628,00 KM (u prosjeku 400,00 KM po svakom izvršenju). Ozbiljno je ugrožen rad Službe i obavljanje redovnih aktivnosti i bez pomoći Federalnog zavoda za zapošljavanje ovi se financijski problemi ne mogu rješavati.

Novčane naknade iz radnog odnosa veće su u odnosu na isto razdoblje prethodne godine za 24,37% ili 849.055,00 KM, a izdaci za zdravstveno osiguranje za neposlene osobe veći su za 11,79% ili 202.621,00 KM, izdaci za dokup staža za neposlene osobe veći su za 18,99% ili 22.428,00 KM, što ukupno iznosi povećanje izdataka za materijalno osiguranje neposlenih osoba od 20,19% ili 1.074.104,00 KM. To je veliko opterećenje za Službu s obzirom da su prihodi od doprinosa u odnosu na isto razdoblje prethodne godine veći za samo 3,28 ili 287.205,00 KM. Broj korisnika novčanih naknada iz radnog odnosa povećao se sa 813 korisnika prosječno mjesečno na 1018, a broj korisnika zdravstvenog osiguranja sa 19.592 na 21.409 u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Broj osoba kojima je uplaćen doprinos za mirovinsko-invalidsko osiguranje za dokup staža povećao se sa 45 na 55.

Pregled izdataka za materijalno osiguranje neposlenih osoba u 2011. i 2012. godini (bez isplata naknada razvojačenim braniteljima)

Red. broj	Opis	Isplaćena sredstava (KM)			Broj korisnika		
		2011.	2012.	Index	2011.	2012.	Index
1	2	3	4	5=4/3	6	7	8=7/6
1.	Novčane naknade redovna	3.484.689.	4.333.744.	124,37	813	1018	125,22
2.	Zdravstveno osiguranje za neposlene osobe	1.718.603.	1.921.224.	111,79	19592	21409	109,28
3.	Dokup staža za neposlene osobe	118.103.	140.531.	118,99	45	55	122,23
	Ukupno:	5.321.395.	6.395.499.	120,19	20450	22482	109,94

Plaće i naknade troškova uposlenim iznose 2.591.077,00 KM, od čega bruto plaće iznose 2.209.281,00 KM.

Broj uposlenih osoba na dan 31.12.2012. godine je 75 uposlene osobe.

Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi iznose 231.975,00 KM, a odnose se na zakonom propisane doprinose.

Izdaci za materijal i usluge iznose 1.031.080,00 KM. Odnose se na nabavku materijala i usluge nastale obavljanjem djelatnosti Službe. Veći su od planiranih radi sudskih i odvjetničkih troškova po sudskim izvršenjima za obračunate razlike novčanih naknada i čine 46% ukupnih izdataka za materija i usluge (478.385,00 KM). Bez obzira što su rađene izmjene i dopune Financijskog plana za 2012. godinu ovi troškovi nisu usuglašeni sa planiranim jer je broj sudskih izvršenja u prosincu 2012. bio izvan svih očekivanja i planiranih sredstava.

Za poticaj upošljavanja utrošena su sredstva u iznosu od 1.055.274,00 KM. Odnose se na programe upošljavanja prema zaključenim ugovorima u 2011. godini i SSNESP programe iz 2012. godine. Na sredstava iz Federalnog zavoda i PIU SESER odnosi se 566.651,00 KM i sredstva Službe 488.623,00 KM.

Tekući grantovi iznose 33.000,00 KM, a odnose se na potpore pojedincima i neprofitnim organizacijama.

Za nabavku stalnih sredstava utrošena su sredstva u iznosu od 239.736,00 KM, za nabavku opreme i rekonstrukciju poslovnih prostora Službe.

Ukupni prihodi i primici, te rashodi i izdaci ne odstupaju bitno od planiranih i iznose 98,69% planiranih sredstava.

Prihodi i primici, te rashodi i izdaci su usuglašeni, uplatom nedostajućih sredstava iz Federalnog zavoda za zapošljavanje za materijalno osiguranje neuposlenih osoba te, nema odstupanja prihoda i primitaka od rashoda i izdataka . To je veoma bitno naglasiti u odnosu na prethodnu godinu, kada su rashodi i izdaci bili veći od prihoda i primitaka za 1.174.000,00 KM bez obzira na uplate nedostajućih sredstava iz Federalnog zavoda.

Pregled prihoda i primitaka, rashoda i izdataka planiranih i ostvarenih u razdoblju od 01.01.2012. – 31.12.2012.

- KM-

Red. broj	O p i s	Financijski plan sa izmjenama i dopunama za 2012. godinu	Ostvareno u razdoblju I – XII 2012.	Indeks 6=5/4
1	2	4	5	6
I	Prihodi i primici (1 do 4)	13.157.428.	12.984.102.	98,69
1.	Prihodi od doprinosa	9.195.670.	9.061.612.	98,55
2.	Neporezni prihodi	22.203.	20.352.	91,67
3.	Primljene otplate danih zajmova	20.466.	14.272.	69,74
4.	Primici	3.918.089.	3.887.866.	99,23
II	Rashodi (1 do 7)	13.157.428.	12.984.102.	98,69
1.	Plaće i naknade troškova uposlenih	2.708.099.	2.591.077.	95,68
2.	Doprinosi poslodavaca i ostali doprinosi	239.360.	231.975.	96,92
3.	Izdaci za materijal i usluge	888.825.	1.031.080.	116,01
4.	Grantovi pojedincima na temelju materijalno socijalne sigurnosti neuposlenih osoba	7.920.123.	7.801.960.	98,51
5.	Ostali grantovi pojedincima i neprofitnim organizacijama	33.000.	33.000.	100,00
6.	Financiranje upošljavanja	1.120.000.	1.055.274.	94,22
7.	Kapitalni izdaci	248.021.	239.736.	96,66
III	Višak (+) manjak (-) (I-II) prihoda nad rashodima	-	-	-